

Tibetan Buddhist Resource Center

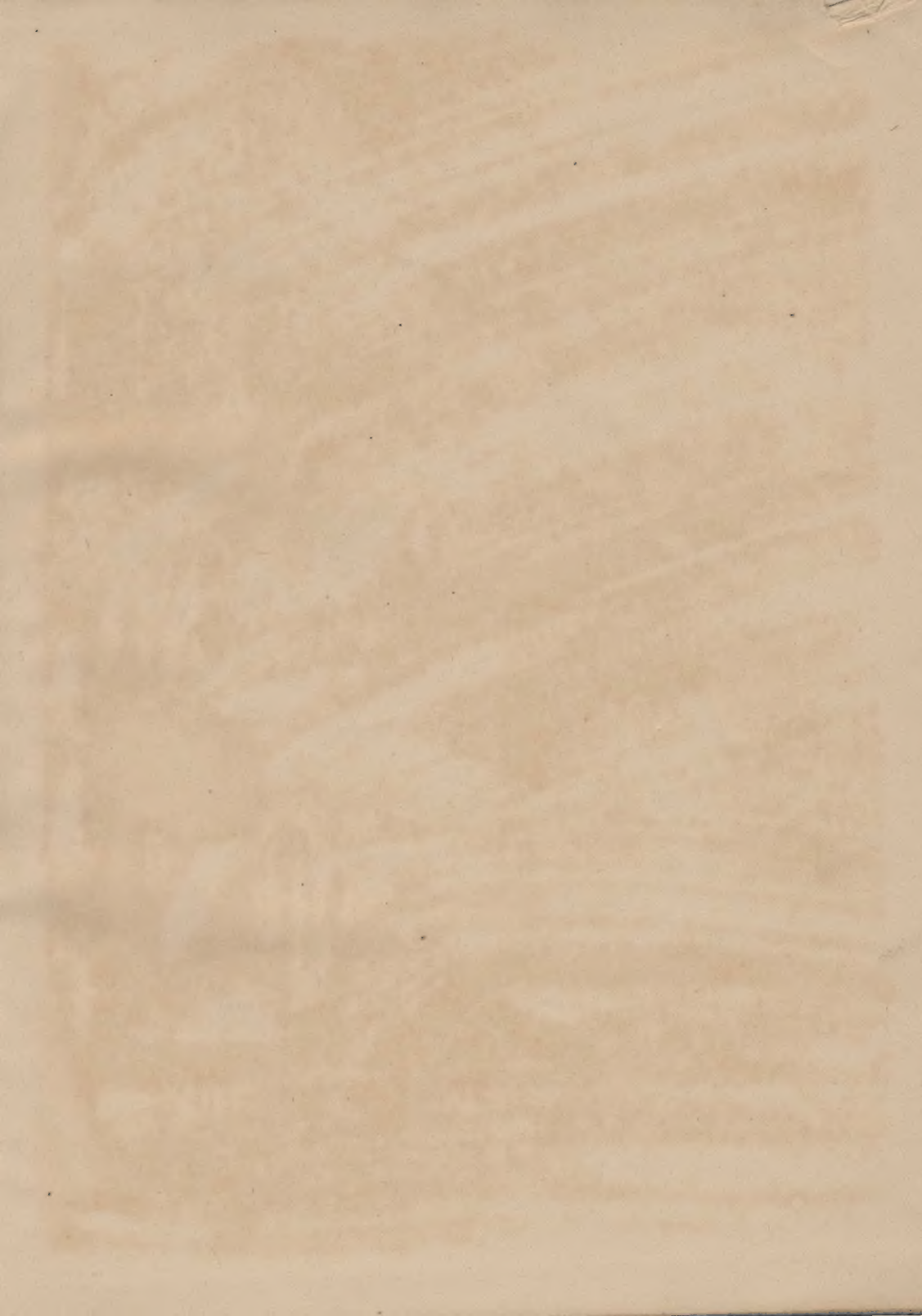
Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23890
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	28
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 28

CONSIDER
TO
CONTEST

Consider ७६ II विचर caus विचारयति Mn,

MBh, etc — विमृश, विमृशति RV, etc —

विचिन्त्, विचिन्तयति, विचिन्तयते MBh, R,

etc — मन् desid (Dhātup 23.3) मीमांसते

(rarely मीमांसति AV, Bṛ, etc — चिन्त्

८ 10 चिन्तयति (८ 1 चिन्तति Dhātup 32.2,

metrically also चिन्तयति) MBh, R, etc

II अध्यवसो ८ 4 अध्यवस्यति — अनुचिन्त्

- अनुनिशम् MBh 12.6680 — अनुपश्
 अनुपश्यति, अनुपश्यते MBh, etc — अनुपृश्
 — अनुविमृश् Das — अभिधी RV 3.38.1 &
 10.32.4 — अभिविचर् caus अभिविचारयति
 Nir — अवगम्, अवगच्छति MBh 3.2483,
 etc — अवधृ caus अवधारयति MBh, etc
 — अवालोच् A Bhatt — अवे, अवेति
 Sak, Vikr, Bhatt — अह् RV, etc —

आकल् BhP, Sis 3.73, Kathās, etc —

आमृश्, आमृशति MBh, Śak, Kum caus

आमर्शयति — आलोक् caus आलोकयति —

आलोच् caus आलोचयति, आलोचयते MBh,

MārkP, Kathās, Hit, etc — आलोच्

आलोचते — ईक्ष् cl 1 ईक्षते Kum —

उद्भ caus उद्भावयति Vcar 9.19 — उद्दीक्ष्

उद्दीक्षते Pañcat — उपादा, उपादत्ते MBh 12

- ऊह् Caus ऊह्याति MBh — कल्, कलयति
 (कलयते) दित, Bālar, Ratnāv — गन् cl 10
 गणयति (ep also गणयते) (with double
acc) Ragh 8, 9, Daś, Pañcat, दित,
 Kathās — दृश् RV, AV, ŚB, MBh, etc —
 निरूप्, निरूपयति Kāv, Śuśr, Sarvad,
 etc — न्यवेक्ष् MBh — परामृश्, परामृशति
 Bhām — परिरव्या, परिरव्याति MBh, R —

परिगण्, परिगणयति Megh — परिचिन्त्,
 परिचिन्तयति MBh, Kāv, etc — परितर्क,
 परितर्कयति MBh, R — परिदृश् — परिभू caus
 परिभावयति, परिभावयते Pīal, Rājāt, BhP,
 Pāñc — परिमृश्, परिमृशति, परिमृशते RV, etc
 — पर्यालोच् caus पर्यालोचयति Subh, Vet
 — पश् only pres पश्यति, पश्यते Mn, MBh,
 etc — प्राचिन्त्, प्राचिन्तयति MBh, Kāv, etc

— प्राणिज्ञा, प्राणिजानाति Bhatt — प्राणिद्या

scil मनस् MBh — प्रातिपद्, प्रातिपद्यते

Sāmk, Sāh, caus प्रातिपादयति Pañcat

— प्रतिमन् caus प्रतिमानयति MBh, R, etc

— प्रत्यवेक्ष्, प्रत्यवेक्षते (ep also प्रत्यवेक्षति)

R — प्रधृ caus प्रधारयति MBh, Pat —

प्रध्यै, प्रध्यायति, प्रध्यायते MBh, R, Kir

— प्रमृश्, प्रमृशति Mahidh — प्रविलोक्,

प्रविशोकयति Kathās — प्रसमीक्ष्, प्रसमीक्षते

BhP — भू caus भावयति rarely भावयते

MAh, Kāv, etc — मनसि with नि √ द्या

— मनाय nom मनायति RV — मृश cl 6

(Dhātup 28.131) मृशते (rarely मृशते)

BhP — वर्ण् cl 10 (Dhātup 35.83) वर्णयति

Kathās — विगण्, विगणयति MAh, Kāv,

etc — विचिन्त् desid विचिन्तिसति TS, Rr,

Kāth Vp, MBh, BhP — विनिश्चि (only p

विनिश्चित्य) Mn, MBh, etc — विप्रेक्ष्, विप्रेक्षते

MBh, Kathās — विमृश् caus विमश्याति

Kāv, Pañcat, BhP — विलोक् caus

विलोक्याति Gobh, MBh, etc — वोक्ष्, वोक्षते

(ep also p) Mn, MBh, etc — व्यवसो,

व्यवस्थति (ep also व्यवस्थते) MBh, Śak —

संविमृश् (only p संविमृश्या) Kathās — संचक्ष्,

संचय RV, AV, R, Bhp — संदृश PA

MBh, Kāv, etc — समनुपश, ~~सं~~ समनुपश्याति,

समनुपश्यते MBh — समर्थ, समर्थयते (sharely

समर्थयति MBh, Kāv, etc — समर्थनं कृ —

समवे, समवेति VP — समवेक्ष, समवेक्षते (ek

also समवेक्षति) Mn, MBh, etc — समाउक्ष्

MBh — सम्पश, सम्पश्याति, सम्पश्यते Mn, MBh,

etc — सम्प्रातिपद्, सम्प्रातिपद्यते Kum — सम्प्रधृ

Caus सम्प्रधारयति (with or without बुद्ध्या
मनसा or हृदये) Mn, MBh, Kāv, etc —

सम्मान् Caus सम्मानयति Bhatt! — हृदि कृ

Rājāt 5.313, मनसि कृ R 2.64.8, Hear.

।III स्यम् cl 10 स्यामयते (स्यामयति) Dhātup

33.20.

to consider again प्रतिचिन्त्, प्रतिचिन्तयति,

प्रतिचिन्तयते R, Caus to consider anyone

as मन् Cl 8.4 (Dhātup 30.9, 25.67)

मनुते, मन्यते (ep also मन्यति) (acc) RV,

etc ~~to consider any one~~ उद्क् Cl 10

(Dhātup 32.5, 33.23) उद्क्षयति, उद्क्षयते

(acc) (acc with or without इव) MBh,

Hariv, Pur to consider anything as

मन् Cl 8.4 (Dhātup 30.9, 25.67) मनुते,

मन्यते (ep also मन्यति) (acc) RV, etc.

to consider as II सम्भू caus सम्भावयति

(two acc) Kālid, Pañcat — निबुध्

निबोधति (often with double acc)

RV, AV, Mn, MBh, etc — ज्ञा ८ १

जानाति, जानीते (with double acc MBh

3.2476) Mn, etc — विद् ८ 6 विन्दति,

विन्दते Kāv — वितर्क, वितर्कयति (acc)

MBh, Kāv, etc — बुध् ८ 1 बोधति,

बोधते cl 4 बुध्यते (ep also बुध्यति)

(with two acc) R, Kathās — ग्रह्

cl 9 गृह्णाति, गृह्णाति, गृह्णीते Mn 1.110,

Mālav 5, etc.

I II उपद्य caus उपधारयति MBh, R, Mn,

BhP, etc — उपास्, उपास्ते AV, VS, ŚBh

— कृप् caus कल्पयति, कल्पयते (with

double acc) Mn, MBh, etc — कृप् cl 1

कल्पते (with double acc) Pañcat —

चिन्त् ८ 10 चिन्तयति (८। चिन्ताति

Dhātup 32.2, metrically also चिन्तयते)

Hariv 14675, R 5.67.7, Mālaw, Pān

2.3.17 kāś — तर्क् ८ 10 तर्कयति (ep

also तर्कयते) with double acc MBh, etc

— निमन् (with double acc) BhP —

परिक्ल्, परिक्लयति Śiś 8.9 — पश् only

pres पश्यति, पश्यते Mn, MBh, etc —

प्रचक्ष्, प्रचक्षे (acc) Mn, MBh, etc —

प्राह् (with two acc) Mn, MBh, etc —

विशा, विजानाति, विजानीते (two acc) Mn,

MBh, etc — विद् cl 7 विन्ते Bhatt —

विद् cl 2 वेत्ते (esp in 3 pl विद्गु: with

two acc or with acc and nom with

इति) Up, Mn, MBh, etc — विभू Caus

विभावयति kuval — संकृप् caus

संकल्पयति, संकल्पयते (acc with इव)

Das — संतर्क, संतर्कयति (two acc) MBh

— समालोक्, समालोकयति (two acc)

Pañcat — सम्प्रतर्क, सम्प्रतर्कयति Hariv —

सम्मान्, सम्मान्यते (ep also सम्मानयति) (acc

or two acc) MBh, etc to consider as

a vice व्यसनीकृ, व्यसनीकरोति Jātakam

to consider as possible अवकल्प caus

अवकल्पयति Pān 3.147 Sch to consider

as untrue शा cl 9 ~~११~~ with सूत्र

Ratnāṭ 2.18 to consider attentively

अनुस्यै — अन्वालोच् caus अन्वालोचयति

to consider carefully संचिन्त्, संचिन्तयति

MBh, Kāv, etc — सम्प्रविच् caus

सम्प्रविचारयति R to consider equivalent

कृ cl 2. Ā, cl 1 Ā, cl 5 Ā, cl 8 Ā

(with adverbs ending in वत्)

to consider fully संविचिन्त्, संविचिन्तयति

BhP to consider successively अनुसंदृश

MBh 12.12024 to consider that चिन्त्

cl 10 चिन्तयति (cl 1 चिन्ताति Dhātup 32.2,

metrically also चिन्तयते) Hariv 14675,

R 5.67.7, Mālav, Pāṇ 2.3.17, Kāś

to consider thoroughly समालोच्,

समालोचयति Pañcar, Hit (७९) — प्रसम्पश्

Mān Śr. to consider well

to consider well II सम्प्रेक्ष् Mn, MBh,

etc — समीक्ष्, समीक्षते Mn, MBh, etc

— समालोच्, समालोचयति Pañcar, Hit (७९)

to consider with distrust (?) विकृप्

caus विकल्मयति BhP.

Considering n II प्रसमीक्षणम् W — विगणनम्

W — गणना Daś 7.185, Hit.

II आलोचना, आलोचनम् R, Sān — ईक्षा Bhp,

Nyāyad — चर्च L, Sch चर्च (with gen or

itc) Naish 5.38, Sīnkhās, Hit चार्चिका L

— प्रतिचिन्तनम् W — प्रतीक्षणम् Bhp — सम्प्रेक्षणम्

W.

The act of considering अवेक्षणम् Ragh

14.85, etc — उपधारणम् MBh

Considering as बुद्धि f (often ifc)

Considering the aim अर्थप्रसङ्गा KātyŚr

without considering आविचार्य.

Consideration n II विचारणम् MBh, kāv,

etc विचारणा — विचारः (ifc f. आ) Rikāt,

MBh, etc — विमर्शः PañcavBr, MBh, etc

— चिन्तनम् Sarvad 10, 12.6 ff — प्रेक्षा

(ijc) MBh, Hariv, Rājat — वितर्कः Kāṇ,
Sāh.

। II अनुदर्शनम् — अनुमानम् — अनुरोधः —

अन्वेषिता — अभिमर्शः Jātakam — आस्था (with
loc) Hit, Ragh, Kathās, etc — उपधारणम्

MBh — उपमिमांसा ŚBr 11.4.2.12, 15 — ऊहः,

उहा L — ओह mfn NBD — चिन्ता (Pāṇ 3.3.105)

Sarvad 12 f — चोद्यम् MBh 5.1653 — ~~—~~

दाक्षिण्यम् Hariv, k, etc — दृष्टि ‡ L —

निर्णयः L = विचार — परामर्शः MBh, Bhāṣṭrap

— परामर्शनम् L — परितर्कणम् MBh — परिमर्शः

MBh — पर्यालोचः HParis, पर्यालोचनम् HParis,

Kull पर्यालोचना HParis, Kull, ĀpŚ, Sch —

प्रतीक्षा ‡ Āpast, MBh, R — प्रसंख्या kāt्यŚ

— मानः Mn, MBh, etc मानम् — मनीषा RV,

etc — विमृशः Kathās, Sarvad — विवेकः Tāt,

Mārkaṭ, Sarvad — व्यपेक्षणम् W — संवादनम् L

— संदर्शनम् MBh, Vikṛ, Hit — सम्प्रधानम् W.

Careful consideration सांयननम् Bhṛ

consideration for स्थिति f (loc) Pañcat

consideration for the world लोकविक्षणम्

Rājat consideration of अपेक्षा

consideration of a case अर्थदर्शनम्

Mālav consideration of a thing सत्कारः,

सत्काराः m pl Yogas consideration

of duty धर्मचिन्तनम् (L) धर्मचिन्ता

(Lalit) consideration of the Law

धर्मचिन्तनम् (L) धर्मचिन्ता (Lalit)

deliberate consideration सुविचारः W

due consideration सुचिन्ता W good

consideration सुविचारः W in consideration

ॐ सारेण looking at a matter with

Consideration विचारद्वा मfn Naish—

more worthy of consideration स्थेयस्

mfn TS, etc needing careful consideration

विचारणीय मfn Msicck, Ragh not needing

any consideration निविचार mf (आ) n

Yogas an eye (i.e. consideration of

on the truth अर्थद्वा † Bhp proceeding

with consideration विचारवन् मfn Sats,

Kāṇ profound consideration मीमांसा

ŚBr, Tār taking^{en} into consideration

समागतं mfn R, Vikr - taken into

consideration उपसंहित mfn MBh

taking into consideration जातस्थ

mfn Kathās that to which consideration

is given सविचार mfn (आ)n Lalit

to take into consideration अवेश Ā

Mn, MBh, etc — आकल् BkP, Sis 3.73,

Kathās, etc want of consideration

अनास्था. one who consi

one who considers विचारकः. (ife)

Sarvad.

Considering ^{adj} ~~II~~ विमरिन् ~~III~~ Kathās,

Sarvad — चिन्तमान ~~III~~ MBh 2.1748, 3.12929,

Pāṇcat 4. $\frac{14}{15}$ — प्रेक्षक [†] ~~III~~ (इत्त) ~~II~~ Yājñ, Sch.

II अनुदेशिन् ~~mfn~~ - अपेक्षिन् ~~mfn~~ - उत्प्रेक्षक

~~mfn~~ Bhp - चिन्ताकारिन् ~~mfn~~ L - चिन्तित

~~mfn~~ W.

not considering निर्विचार ~~mfn~~ [†] (आ) ~~m~~

Rājat - अपश्यत् ~~mfn~~ Yājñ 2.3

considering anything as eternal

नित्यबुद्धि ~~mfn~~ (loc) Bhp considering

the cause निमित्तावेक्ष ~~mfn~~ ApGr.

II b अभिसमीक्ष्य Susr, Car — परिगृह्य

W.

considerable adj II प्रभूत SBr, etc —

महत् RV, etc.

II नितान्त — वर्षीयस् Bhp.

considerable property अर्थसारम् Pañcat,

(Hit) to a considerable extent किमापि

Sak, Megh, etc.

considerate adj I सादर ‡ (आ) kāṃ, kathās,
etc.

II शोषरोध Kathās - विचारवत् Śatr, kāṃ

विचारशील

2I विचारवत् Śatr, kāṃ, विचारशील MW.

2II अन्ववेक्षित् MBh - कृतधी Mudr - सतर्क

MW.

very considerate I सादर MBh.

1 II सुधीर MW.

2 II दीघोपेक्षिन् MBh 7.5467 — सुप्रकेत R.

considered adj I विचारित Mn, MBh, etc —

विमृष्ट MW — विचिन्तित BkP — प्रसमीक्षित MBh,

Suśr — सम्भावित MBh, R, etc — विगणित W —

समवेक्षित R — चिन्तित W.

1 II अपेक्षित — आकलित L — आलोचित Kathās,

Hit, Pañcat — काङ्क्षित (dat acc) R 2.25.43 —

दृष्ट Sak 3.7, Pañc 1. ⁴⁰¹/₄₀₂ — विस्मृति Kāv,

Par, etc — परामृष्ट RPrat — परिमृष्ट Suśr,

see दुःपरिमृष्ट — पयोलोचित Kull — प्रातिक्षित

W — निमक्षित Pañcat — विमृक्षित Bhp —

संख्यात — समर्थित R, Vikr — समोक्षित VirG,

R — सम्प्रेक्षित W — सम्मन्त्रित Kathās.

not considered अपरोक्षित — अनिलोचित

badly considered दुष्परिमृष्ट Suśr

Carefully considered सचिन्तित MBh,

Kāv, etc.

‡ considered as I I मत Mn, MBh, etc.

I II तर्कित R 4.11.9 — लक्षित Bhp

Considered by men as लोककल्प (nom)

Bhp considered fit प्रशस्त RV, ĀśvG, etc.,

Mn, MBh, etc deliberately considered

सुविचारित SārṅgP he has Carefully

considered संचिन्तितवत् locally

considered देशदृष्ट W one who has

Carefully considered संचिन्तितवत्

one who has considered समालोकिन्

(comp) Cān. — समर्थितवत् Pañcat,

Kathās one who has considered

what is to be considered संख्यातसंख्येय

Car.

well considered II सुचिन्तित W —

स्ववेक्षित R.

II शानपूर्व Mn 12.89, Car 1.18.

to be considered adj I विचिन्त्य Var Br 5,

Prab, Bhp — विचिन्तनीय Var Br 5 — गौमांस

Gobh, KenUp — प्रसमीक्ष्य W — वितर्क्य

Bhp — निरीक्ष्य MBh, R, Bhp — ग्राह्य R 5, 7,

Var Br 5 51.19 — गव्य (Pān 4.4.84) L —

अपेक्षणीय - अभिमन्तव्य Pañcat - आलोचनीय R

- आलोचनीय, आलोच्य Vedāntas - उपनिषदात्मव्य

Mahāvvy - चिन्त्य Śvet Up 1.2, Yājñ 1.344,

MBh, etc - प्रचिन्त्य MBh - प्रतिमानयितव्य

Mudr - प्रतीक्षणीय W - प्रतीक्ष्य Ragh, Rājat

- विक्षितव्य Kathās वीक्षणीय Kāv, Kathās,

वीक्ष्य L - व्यवचारयितव्य Mahāvvy - संख्येय

- संचिन्त्य Yājñ, MBh.

not to be considered अविमर्शितव्य

Mālatīm to be considered about

सम्प्राधार्य R. to be considered as

+I
(मन्तव्य (nom)) Kāv, Kathās, Pañcat

to be considered as I I मन्तव्य (nom)

Kāv, Kathās, Pañcat - विशेष T Prāt,

Up. M Bh, etc - निबोधव्य (with nom)

Var - विज्ञातव्य Var 13.5 - ज्ञातव्य Cān,

Mn, Sch — सं सम्भाव्यः (nom) Pañcat.

I II द्रष्टव्य (nom) MBh, R.

to be well considered समीक्षितव्य,

समीक्ष्य R Prāt, Sch. having considered

विमृश्य Hit

[← having considered I II विमृश्य Hit —

[← प्रसमीक्ष्य ŚvetUp.

[← I II आलोच्य p Mārkaṇḍeya, Hit, Kathās, etc

[← — निरूप्य — प्राचिन्त्य MABh.

not having considered असमीक्ष्य p

— अनालोच्य p.

to be considered adj । II परिमृश pass

परिमृश्यते MABh.

to be considered as । II कथ्, कथ्यते

Pāṇcat, Hit, etc — छद्, छन्द cl 10,

छदयति, छदयते cl 1 छन्दति RV, Tāṇḍya

14.5 = √ अर्च - प्रतिभू, प्रतिभाव्यते

Rājat - विभू pan of Caus विभाव्यते

MBh, Kāv, etc. to cause to consider

समवेक्ष् Caus समवेक्ष्याति Kauś. to make

to consider अनुचिन्त Caus .

consign vb 1. T संक्रम caus संक्रामति

कृष्ण-वर्ण-व-हिंग and loc. of trans.

मरु, मरु, etc — विलभ, विलभते intrans

Kathas, Rajat, etc — समृ caus

समर्पयति, समर्पयते Kāv, Kathas, Sāh.

1. II उपधा, उपदधाति, उपधत्ते Ragh.

etc consign to समाविश caus

समावेशयते Penn. 5.1.52, Sch —

समासृज्, समासृजाल (after, pl.)

समासजलि (100) Hariv, Mn.

consigning m 17 समासजनम् W -

समर्पणम् R Kathās, Bhp - अर्पणम्.

consigning anything to the mind

न्यासः W.

17 अर्पण म् (ई) m.

18 विधायक म् m W.

consignable अर्थात् मन्त्रः.

consigned अर्थात् II विस्मय Kathās -

समासृष्ट W.

II संवत्स R.

consigned to समर्पित (to be consigned)

SBr, etc one who has consigned

समर्पितवत् MW.

to be consigned समर्प्य Pañcar.

101
4
to be consigned to प्रतिष्ठान

(loc), MBh

consistence

1 II अवस्था (cf अनवस्थे).

consistency 11 आश्रितः 74jñ 2,186, etc.

1 II
समञ्जसम् NW.

to acquire consistency समञ्जसं, समञ्जसम्

Ragh to assure consistency ह्यं

cl 1 (Phātup 7.32) ह्यं AV, etc

to cause to assure consistency

समञ्जसं caus समञ्जसं यति Uttarar.

Consistent adj 1 II अनाद्यं (अ) —

आनुषङ्गिक ढ (ई).

Consistent with आनुषङ्गिक instr

or in comp) Kātyāy, Gant, etc to be

(thought) Consistent आनुषङ्गिक, Par of Caus

सम्भाव्यते, Mricch, Kālid, etc.

consisting chiefly of Jagati verses

जगत्प्रासाद mb (आ) in Ait Br 6.12.15t.

consisting entirely of Magadhas

सर्वमागधक mbn Pat consisting

entirely of Pañcālas सर्वपाञ्चालक

mbn Pa. 6.2.10b, Sch consisting

in पूर्विक mb (इका) in Ifc consisting

in buddhi yoga बुद्धियोगमय

mf(ϵ) \approx \approx 116h consisting in eloquence

\approx 116h mf (ϵ) \approx 116h

consisting in Varāyana \approx 116h

mf(ϵ) \approx \approx 116h consisting in suffering

\approx 116h mf (ϵ) \approx 116h

consisting of 11 sign mf (ϵ) \approx 116h

(ϵ) \approx 116h mf (ϵ) \approx 116h

mf (ϵ) \approx 116h 5.4.21 mf (ϵ) \approx 116h

ife Prāt, Up, Mn etc - सप्ताह

(often ife).

I II धारणिक ^{mp} -- निवर्द्ध ^{mp} Mn, MBh,

Kāv, etc - प्रविभक्त Kull -

प्रस्तुत W -- मित (acc) RPrāt,

Bharta (v.L.) -- मृति it (ife)

सपकम् (mostly ife, with + 31)

सहयम् Vā, ūh - समायुत

Comp. MBh ^{mbh} २११५५५ MBh

Pañcar consisting of a Śakti

२११५५५ mb (१) MBh consisting

of a thousand stotriyas

२११५५५ ^{mbh} ŚankhŚr consisting

of Amrita २११५५५ mb (१) n

Pañcat, etc consisting of

Anuldhara grass २११५५५ mb (१) n

Apr 8.14.5 consisting of

Phimasea भोमसंगमय mfn MBh

consisting of Brāhma वामभय

mf (3) n 2 Kuushap, MBh, K

consisting of Brāhmīns 14.11.11

mf (3) n 2 consisting of

constancy दृतिमयम् (3) n MBh, K

consisting of cons 22.11.11 (Pav)

5.1.2 and 39. H.3.160) RV, VS, etc

consisting of desire (H.3.160) mfn

MBH, Mn 7.27 consisting of

Unachitta (H.3.160) mfn

Pat, H.3.160, Vārt 10, Pat consisting

of extended troops (used in

connexion with senā, an army,

MBH mfn VS, RV consisting of 5

1
111
oblations हविषाणि म् Kāth,

Hit Br consisting of food of all

kind मदामा-मम म् (२) न

113 consisting of 4 Adhyāyās

यजुर्वेदाधिकम्, यजुर्वेदाधिक,

यजुर्वेदाधिक consisting of 4 parts

क्षेत्र म् (Pan. 5.2.51, Vārtt 1)

ved, 5 Br 9 consisting of Kāṇḍh

verses ॥५॥ म् in gāṇa ३॥॥॥

Pañ ॥१॥ ८६, R Prāt १८.१-२,

Sāṅkhya consisting of Krishna

॥५॥ म् (३) in Ag P

consisting of me ॥५॥ म् (३) in

Bhag, Hariv consisting of Nāma

॥५॥ म् (३) in Kātyā

verses ॥ ५४ ॥ mfn gaura ३ लादि

Par. ४. १. ८६, R Prāt १८. १. २१

Sankhār consisting of Krishna

मङ्गलार्थ मत् (३) ॥ अ० प

consisting of me ॥ मत् (३) ॥

॥ मत् (३) ॥ consisting of Nāma

॥ मत् (३) ॥ Kalyāṇ

consisting of me ॥ पदा पर

mf (311)n Kāty Gr, Sch

consisting of Padas 451 mf (311)

n. U2, Hōv Gr, RPrāt consisting

of peacocks म.प्र.म.प्र. mf (311)n

Kad consisting of rajas and

tamas म.प्र.म.प्र. mf (311)n

consisting of realgar म.प्र.म.प्र. mf (311)n

mf (311)n MBh consisting of

Picas अरगल्लम मफ common

Tim 7.4.38 consisting of Ric

cross अरगल्लम मफ Tandy Br

15.8.41 consisting of Samans

साममम मफ (2) a Tr, Up consis-

ling of Sami wood अममम

मफ (2) in TS, Br, Gr, Grs

consisting of 16 Adhakis

पादशादकमयं म० (३) न Heat

consisting of skin, flesh and bones

त्वग्मांसप्राणमयं म० Bhartṛ 1.71

consisting of sons of Prithvī

पार्थम्यं म० (३) न MBh consisting

of Śrī श्रीमयं म० (३) न Pañcar

consisting of Śrādhā and nectar

(said of a Śrādhā), स्वधामृतमयं

mfn MBh consisting of ten

syllables वेरात mfn Br, ŚrS,

RPrāt consisting of that

वेरात mfn Fay 5.4.21

consisting of the Banyan tree

वेरात mf (३) n Mn 2.45

consisting of the birds called

Vishkira (as a flock) वेकिर

mb car consisting of the

Brahma veda ब्रह्मवेदम् (ई)

n L consisting of the gods

देवमय mb (ई) n Hariv, EHP

consisting of the Indian fig-tree

car mb (ई) n Mn 2.15

consisting of the nature or

character of आत्मक mb (ई)

n. Mn, MBh, etc consisting of
the quality Sattva सत्त्वमय

mb (ई) n MBh, सत्त्वमूर्ति mbr Bhr.

consisting of the Subheshajas

सोमेश्वर mbr GopBr consisting
of the word malhas तमःशिक्षित

mb (ई) n, Ragh consisting of 3

अथ mb (ई) n, RV. 10. 45. 2, AV 4. 11.

2, vs, etc consisting of Tripindī

त्रिपिण्डक Śrāddhac consisting
of twenty पिण्डिन mfn Pañcarb.

consisting of verses of the Yajur-

veda यजुर्मणि mf (ई) n. Br, 4p.

MOh consisting of Vicakila

flowers विचकिल mf (ई) n Viddh.

consisting of Vishnu and Siva

in their united state हरिहरमठ

mf Hariv, a P consisting

of which रामय mf (ई) in Kāvya,

Pur consisting of Yavagū

यवागूमय mf (ई) in Pān 5.4.21,

Sch consisting only of Dronas

द्रोणमय mf (ई) in MBh consisting

wholly of Jagatī सर्वजागत mf

SBr consisting wholly of

Trishtubh सर्वत्रिष्टुभ in SBr

consisting of Bilva leaves

बिल्वपत्रमय mb (इ) in Kathās

a Stoma consisting of 44 parts

चतुश्चत्वारिंशः (sail स्तोमः) lātṛ

Console ५६ II सान्त्व् (also शान्त्व्) ८१ 10

(Dhātup 32, 33) सान्त्वयाते, सान्त्वयते लभ, ॥

लभ, etc — पारसान्त्व् ८५५ पारसान्त्वयाते,

पारसान्त्वयते लभ, R, KaMa, परिशान्त्व् —

आश्वासं ८५५ आश्वासयति लभ, Sui, Ragh,

Kum, etc — समश्वासं ८५५ समाश्वासयति

लभ, R, etc.

1 II परिविशस् ८५५ पारविशयति R —

पर्याश्रयस् caus पर्याश्रययति, पर्याश्रययते inf,

प्रत्याश्रयस् caus प्रत्याश्रययति R — प्रश्रयस्

caus प्रश्रययति Hariv — प्राश्रयस् caus

प्राश्रययते R — विश्रयस् caus विश्रययते ~~inf~~

Kāv, Kathās, Pañcat, etc — श्लाघस् caus

श्लाघयते R.

III - वप् cl। वपाते 1st aor II. 5.

to console by tales अपवद P Pañcat

Yajñe.

consoling n. II समाश्वसनम् 10Bh, R, Pañcat.

Kathās — अश्रुप्रमार्जनम् 10Bh, R, Harv.

the act of consoling परिसान्त्वनम्.

consolation n. II सान्त्वनम् सान्त्वानं 10Bh.

10Bh, Kav, etc — आश्वसनम् Bālar, Vedaś.

etc — समाश्वसनम् R, Vibh., Pañcat —

भाष्यसः.

I II नामसन्त्वः RS: १६.५५ — उच्चासः W

— प्रतीत्यम् RV 4.5.14 — प्रत्यायना + ~~Ratna~~

Ratnau — — प्रत्याशरणम् R.

e consolation of सान्त्वनम्, सान्त्वनानि

in pl सान्त्वना (gen or comp) मा. १.,

R, etc consoling (said of a son)

केशापह mfn Kās.

Consolable adj I II शमनाय MW.

consolatory adj II आश्वासक L — क्लेशपाह

Kās.

enconsoled adj II परिसान्वित MBh, R,

BhP — समाधस्त R, Kathas — आश्वासन

~~Das~~ Das, BhP, Pañcat, etc.

III पयोधस्त MBh.

liable to be consoled विश्वास्य MBh.

consonant . n । I व्यञ्जनम् Prāt, ŚrS, etc.

। II व्यञ्जनः , व्यञ्जनम् √ Prāt .

a class of consonants in
the alphabet ~~seven~~ (seven
 such classes are given)

वर्गः Prāt , Var ŚrS , Vop

(in gram) collective N. of the

twenty-five consonants

constituting the five

classed classes from

k to m ~~सप्त~~: Prāt, chUp,

BhP (a consonant) having

no following vowel निरन्तर

म्बन्धन V Prāt the eight

groups of consonant

ie the consonants collective ^{by}

वर्गाष्टकम् Rāmat up, sch

ending in a consonant

हलन्त mbn extending

beyond the consonant

तेशेव्यञ्जनः R Prāt 3.10 ~~At~~

A Prāt 3.62, V Prāt 1.11

the first of two concurrent

consonant पूर्वस्वम् तु, ,

prāt, etc having no

consonants शब्दजन म्भ

imprāt up .

consonant अदि २I शब्द कर्माद् .

not consonant to a deity

शब्दशब्दवत्तम् TBr in Pāṇi's

(in Pāṇi's system) a technical

expression for all the consonants

ह्रस्व म न (in Panini's system)

a technical ~~ex~~ expression for

any consonant ह्रस्व म न

the whole class of 'sparisa

consonants सप्रसङ्गः R Prāt

वैत वैत consonants सप्रसङ्गः

Prāt without consonants

अथ अथ | (३१) up .

consort n 1I कन्या MBh, Bhartṛ, it, etc.

royal consort राजपत्नी R, Var, B, S

the state of being a consort कन्या

Rathnāv to consort with पति

क with instr.

conspicuous adj II विशद ‡ (आ) MBh, Kāv, etc

— सुदर्श RV, MBh.

III चित्र ‡ (आ) RV — चेतन ‡ (आ) RV, AV

9.4.21 — दृश्य RV, MBh, Kāv, etc — पश्यत

AV — प्रगल्भेत MW — प्रतिपद्य ‡ (आ) RV

— प्रतिदृष्ट Bkt (- प्रख्यात Sch) - विचक्षण

RV, AV, Bṛ, G-ṣ SṣS - — विचद्य RV — सुप्रवेत्त

RV.

conspicuous in fight समितिशोभन 118h, R

having the top end conspicuous यशोतीक्ष्ण

Laty, Drāhy (Sch) most conspicuous

परम † (अ) — चेतिष्ठ RV 8.46.20,

VS 27.15— conspicuous beauty दर्शितश्री

RV 10.91.2.

Very very conspicuous । II अत्युल्लवण, अत्युल्लवण

— पुरुचेलन RV.

placed conspicuously दृश्यस्थापित Kathās

24.92

conspicuousness ^{n II} सुदृशता Heat.

III चेतनम् RV 1.13.11 & 170.4, 3.3.8, 4.7.2.

to be conspicuous ^{II} विरूच, विरोजते RV, etc —

सम्भा, सम्भानि MBh.

II चित् cl 1 A RV, TS 3 — चित् Intes

चोक्ते RV — सम्प्रभा, सम्प्रभानि MBh.

conspiracy । T. दुष्टादि Rājat 6.170.

a band of conspirators such

as Tri-garta and his brothers

who had sworn to kill Arjuna

but were killed themselves

संज्ञितः m pl conspiring

with सहोत्साहन mfn Murder.

constable । I पुररक्षः - is) पुररक्षित

(Natives) — दण्डपाशिकः Nalac.

। II कोष्ठपातः W.

a sort of a village constable

गव्यः ; , गव्यः ; .

1-
12
constancy | I शास्त्रात्मक MBh

स्थिरत्वम् MBh, Suisr, etc

स्थिरता MBh, Sak, etc — स्थिति

f Bhag, Sarvad — रथायिता,

रथायित्वम् Suisr, Sah, Sarvad

स्थायम् MBh, R, etc — धैर्यम्

MBh, Kav, etc — धृति f RV, etc.

| II धीरभावः I अं धैर्यता Pañcar

— नव्यम MW — अवस्था MBh, R,

etc. — व्यवस्थानम् MBh — व्यवस्थिति

f Kathas — संस्थिति f Hariv,

BhP — सदागति f MBh — सात 14

MBh, Suse, etc.

the sea (as an image of

constancy) धीरः.

constant adj । I शाश्वत f (ई) VS,

etc — सतत Mn, MBh, etc —

शास्त्रात्मिक Nir, Āpast, Kād, शास्त्रात्मिक

— ध्रुव ‡ (आ) RV, etc — निरन्तर

‡ (आ) MBh, Kāv, etc — नियत

MBh, Kāv, etc — स्थिर ‡ (आ)

— स्थायिनि Āśv Śā, MBh, etc.

I II अभीक्षण L — अभ्यग्न ‡ (आ)

Āp — अव्यभिचार Bhag 14.26 —

लारानस MBh — दृढसौहृद f (ई)

Pāṇc, Mit — क्षीर f (आ) Mariv,

Kāv, Pur — धृतराष्ट RV — निज

f (आ) AV, MBh, etc —

निधुवि RV — प्रभु L — प्रसक्त

MBh, Kāv, etc — प्रेमपर W —

वृद्धावस्थित Rājāt — महासत्त्व —

व्यवस्थित Suśr — सम ! (आ)

RV, etc — सुमेध f (आ) RV, TS,

ŚBr — स्थायुक् f (आ) Pañcar Br

— स्थानर f (आ) Apast, R, Hariv

— स्थित Kathas — स्थिरत्वन VP

— स्वधावत RV — स्वधावन f (अरी)

RV.

appearing at the proper time

and constant (said of the

Ushases]. उषसो जातस्यै RV 4. 51.

7 being a constant unit of
difference (in measurement)

समिन्तर Kam considering anything
as constant निरन्तर (loc)

Bhp a constant act (as

observance of the 5 great

acts of worship, निरन्तरान्

Jaim, Sah constant and calm

(hero) धीर प्रशान्त, धीर प्रशान्त

Sah, Bhar constant and

indispensable अति निमग्न W

constant and indispensable site

निमग्न W constant delight in

स्वयम्भू (loc) Kav, Pañcat,

Kathās, etc a constant duty

(as observance of the 5 great
acts of worship) नित्यकर्म in

Jain, Sch constant good

conduct नित्याचारः constant

in affection नीतिराग L

स्थिरानुराग, स्थिरानुरागिन

constant in duty धर्मनित्य MBh.

constant in love स्थिरानुरागि,

स्थिरानुरागिन् constant in the

observance of vows नियमव्रत

MB. constant in the same

state अनपामिन् the constant

nature of Dharma धर्मस्थितिता

Buddh constant occupation.

परिशीलनम् Kāv, Sāh — आदि-

म constant odour (one of the

10

four kinds of odours) समगन्धः

Dharmas 37 constant repetition
of Vedic text: ब्रह्मसूत्रम् Mn 2.

106, Bhp constant use संक्षेप -

शांखः MW containing verses of
a constant number of syllables

प्रातःकृतपद mfn Ait Br intimate

and constant connection समवाय -

सम्बन्धः W most constant राजव-

तम mfn RV receiving constant

worship (Vishnu - Varuna) दीध-

प्रयुज्य mfn 1 Br 2. 8. 4. 5

subject to constant decay

स्थिरापाय mfn Kāv.

very constant । II सुधृत mfn

AV — स्थायस mfn Rajat.

to be constant आवन्ध, आवद्धाति A

Kād.

constantly । I नित्यम् RV, etc

सततम् — निरन्तरम् MBh, Kāv, etc

— निरतम् — ध्रुवम् Mn, Yājñ, MBh,

Kāv, etc.

I II ~~III~~

~~II~~ अनुसवनम् BhP - अग्नि-पाराः

R, Sūjñ — नित्यकावम् Mn 2.58

१ 73 — नित्यदा MBh, BhP —

नित्यशः Mn, MBh, etc — प्रतिक्रम

Vcar — मुहुः MBh, Kāv, etc —

मुहुरतनैः MW — शब्दच्छेदतः

constantly bearing नित्यधृत ^{mfn} _f

constantly born नित्यजात ^{mfn}

Bhag 2.26 constantly changing

one's place पारसङ्गम Aiv Śr,

R, Māiech, Bhp constantly

dwelling निरुद्ध f (आ) (ife)

Mn, MBh, etc constantly eating

मुहुर्भुज m मुहुर्भोजिन m L

constantly engaged in निरुद्ध

f (आ) ife, Mn, MBh, etc

constantly increasing उत्तरात्तर

mfu Ait Be, Sāikh Be, R Prat,

etc constantly maintaining

निर्त्यक्त mfu constantly repeated

नैर्त्यक्त, नैर्त्यक्त mfu. Mn, MBh,

etc constantly sacrificing

यामजूक्त mf (आ) न. SBr

guiding constantly प्रणेनी mfu

RV leading constantly प्रणेनी

mfu RV to reflect constantly

upon परिकृष, परिक्रान्ति, परि-

कषते (acc) MBh.

— X —

constellation । II त्रिदशः, त्रिदशम Mn,

MBh, R, etc — दिनारिच्छा Heat

1. 3. 5 — योगः Var B₂ S — योःकः

L.

adorned with the Trisanku

constellation (the southern

region) त्रिदशलोक mf (आ

n Kād any constellation under

which males are procreated.

गोतम नाम in aster

applied to a constellation

situated in the quarter ruled

by its planetary regent गोत

मप नाम र. वा. स. च. अ.

auspicious constellation गोतम

Shadrab belonging to the

3

constellations आश्वि म् (३) १

born under the constellation

Mula मूल म् (३) १ (३)

Jan 4.3.18 Brihaspati's

constellation ग्रहणः Var Br S

55.31, 98.12, Var Yogay 5.1

a certain class of constellations

constellations. आकृति योगः Var Br S

the constellation Urdra अ० म

and (L) f (also du) L the

constellation Aśvinī, अ० म

~~the constellation Aśvinī~~

the constellation

canoe अ० म: VP the constellation

capricornus, आ० केर: the

constellation Dhanishthā धन-

जती L the constellation

Jhani onthā (presided over by

the Vasus) वसुभन B & S

the constellation Hasta or the

13th of the larger lunar

mansions (presided over by

the sun) सवितृदेवतम्, सवितृ-

देवतम् L a constellation in

the moon's path 33 n

Var B & S, etc the constellation

in which a planet is seen

when on the horizon 34421121

m. Var B & S 4.6, 34421121

Var B & S 4.6 the constellation

Krittikā 24012111 Var B & S 10.

Pushya

11 the constellation ~~Pushya~~

8/90 7

बाहस्पत्यम् (with भ or नक्षत्रे)

Sūryas — योगः L the conste-

llation Rohinī राशी L

constellation through which the

moon passes. नक्षत्रम् AV, etc

a constellation under which

future religious mendicants

are born. प्रजन्मयोगः Var

a constellation under which

male children are born

पुत्रजन्मयोगः Var a constellation

under which princes are born

राजयोगः Var Be S a friendly

constellation. मित्रग्रह Var

minor constellation उभयक्षग्रह

SB a particular auspicious

9

constellation शिनः L a particular

constellation आधियोगः Var Bz S

— कर्मलम् Var Bz — गजच्छाया

Jājñ 1.2.8, P Sarv — चापः,

चापम् Var Bz 12.28 — छत्रम्

Var Bz 12.8, Larkuj 10.8 —

दामन n (m L) Var Bz S

पद्मः, पद्मम् Var (in astrology)

a particular constellation

प्राशः (once प्राशम - if it is)

a particular constellation प्राशः

Var — नभु m Var Br S, Sch,

नभु — नभराशि m MBh —

नभः Var Br S in astrol a

particular constellation

मनः m a particular constellation

मातृमण्डलम् Kāśīkh — मुसलः,

मुसलम् Var Br S — सप्तः ये

४ आ) Var Br S a particular

constellation in the form of a

hexagon. चण्ड (Vedic rarely

m, g अध्यादि) Var Br S 20,

Var Br, Lagnaj a particular

constellation (reckoned among

the Akṣitiyogas ए३५ Var B.S

a particular constellation

(relating to the number of

Nakshatras in which a planet

is situated) ए३५॥३॥३॥ Var B.S

a particular constellation

represented by a horse's head.

ए३५ W, ए३५, ए३५, ए३५

a particular form of conste-
-llation in which all the

planets are grouped in double

mansions. \overline{AT} : Var a particular

form of constellation in which

all the planets, stars are

grouped in double mansions

\overline{AT} : Var in astron. passing

through a constellation अतः

Var BzS a person born under
a particular constellation

अतः Var BzS, L — नामनकः

Var BzS — सामिन m Var-

BzS (v. l. सावित्र) in astrol

the position of a constellation

in the quarter ruled by its

planetary system α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ \omicron π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω

Var B & S regulated by the

constellation α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ \omicron π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω

α relating to a constellation

α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ \omicron π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω

serpent constellation α β γ δ ϵ ζ η θ ι κ λ μ ν ξ \omicron π ρ σ τ υ ϕ χ ψ ω

side α , Var B & S to enter

a constellation. (said of

the sun, संक्रम 2 संक्रामति,

संक्रमत Jyot.

consternation । I विक्षोभता, विक्षोभत्वम्

MBH — साधनसम (ये f आ)

MBH, Kaw, etc.

ITL कश्मलः, कश्मलम्, कश्मल (ये) ।

f (आ) MBH.

Constipate व I II आस्था caus आस्थापयति.

anything which constipates

अविरेचनम्.

constipation I I विष्टम्भः Susr — विवन्धः.

Susr — विट्सङ्गः Susr, विङ्ग्रहः Bhp.

विङ्गन्धः Susr.

(in med.) I II अप्रवृत्ति † — आनाहः.

Susr, MBh — आमः, आमम् Susr —

कोष्ठानाहः Car — गुदावर्तः Sāmkhyak

म१, Sch — ग्रहणीदोषः MBh 3.13857,

Swār ग्रहणीप्रदोषः Swār, ग्रहणीरुज्ज L

— प्रतीनाहः Car, Swār — व्योग्रहः Swār

— वेगावेधारणम् Swār, वेगाघातः w —

संस्थिति Swār — संग्रहः

constipation of the bowels मलरोधः,

मलरोधनम् L constipation (of the feces)

मलविषम्भः L removing constipation

गुरुवर्चोघ्नः L.

constipating adj I संस्तम्भन vāgh—

विवन्धन Susr — गाहिन् Car 6.8, Susr.

I II संग्राहक ॥ (ई) Susr — संग्राहिन्

Susr — सांग्राहिक Car.

constipated adj II गाढवर्चस् Car —

प्रतिस्तब्ध Susr — संनिचित Susr.

constipated (as the bowels) । I

विबद्ध सुख — निश्चित सुख.

having constipated bowels बद्धपुत्रीष-

सुख, बद्धपुत्रीषत्वात् .

constitute vb I II आधा, आदधाति, आधते

Ragh, Mālav, Rājat, etc — आयुज् caus

आयोजयति Bhp, Kum — स्था caus

स्थापयति, स्थापयते ŚvetUp, MBh, Kāv,

etc — धा A RV, ŚBr.

constitution n I II प्रकृति ‡ MBh,

Kāv, Śusr, etc.

according to differences of places

time and bodily constitution

यथादेशकालदेहावस्थानविशेषम् BHP

agreeable to natural constitution

सात्म्य mfn Susr, Car bodily

constitution शारीरम् MBh, VarBrS

the internal constitution of a man

अन्तःप्रकृति ६ .

constituting a family कौटुम्बिक

mfn Bhp 5.14.3.

the constituent elements (of a King)

द्रव्यप्रकृतयः † pl Pañc 1.48, Kull

7.155 a chief constituent of

the body (flesh, blood, etc) शरीरधातु

m MBh a constituent element

of the body धातु m (in Sāṃkhya

phil) a constituent of Prakṛiti

गुणः Mn 1.3.40. 12.24 H,

Sāmkhyak, Bhag 13, a constituent

of the yoga योगाङ्गम् Yogas,

Sarvad constituent part एक

m RV, TS, ŚBr, etc forming a

constituent part एक म्भि Jain

1.1.5, Sch a group of. 5 e.g.

the five constituent elements

of the body पञ्चवर्गः R 2.118.27

the seven constituent parts of

a kingdom समप्रकृतयः ६ pl w

the constituent of a foreign

state exclusive of the king

वाह्यप्रकृतयः ६ pl pañcat one of

the 3 constituents of everything

in creation तमस ३ Mn 12.24

† and 38, sām̐khyak, etc,

तमः (Pāṇ 7.3.34, Kāś) L, sch

as constituted यथासं mb (आ)२

lāty constituted as हित

mb (आ)२, (nom) RV

constrain श् । II संग्रह (संग्रह संग्रह—

होति, संगृहीत (Ved generally

संगृह्णाति, संगृह्णीते) Mn 8. 48.

constraint । I यन्त्रणम् (आ f)

Kāv, Kathās, Sūtr.

II आचार्यमुनि f Mahāvī — परिग्रहः

R.

without constraint प्रह्वया

Pāṇcat. constrained to be silent

याज्ञिककथ mfn R. not to be

constrained अनवरतम् mfn

Gaut.

Boa constrictor n 1 II श्रः पाँचत.

Construct म. I विरच्, विरचयति (rarely Ā)

kāv, kathās, etc — रच् cl 10

(Dhātup 35.12) रचयति R, var, etc.

I II उपरच् caus उपरचयति kād —

मि cl 5 (Dhātup 27.4) मिनोति, मिनुते

RV, AV, SBr, ŚrS — समुपधा, समुपधाति

समुपदधाति, समुपधत्ते MW — सम्बन्धः

सम्बध्नाति SBr, etc — (a bridge)

वन्ध् ल १ वद्धाति (rarely वद्धीते,

ल । वन्धाति, वन्धते MBh, ल म वध्याति

Hariv) MBh, Kāv, etc — (adam)

वन्ध् ल १ वद्धाति (rarely वद्धीते

ल । वन्धाति, वन्धते MBh, ल म

वध्याति Hariv) MBh, Kāv, etc — (a

poem) वन्ध् ल १ वद्धाति (rarely वद्धीते

वद्धीते ल । वन्धाति, वन्धते. MBh,

८४ वदयति Hariv) MBh, Kāṇ, etc

— (a sacrificial altar if the priests construct the altar for another.) चि

८५ चिनोति AV, VS, TS 5, Kāṇ, ŚBr—

(a sacrificial altar if the sacrificer builds it for himself) चि ८५ चिनुते

AV, VS, TS 5, Kāṇ, ŚBr — (a verse)

वन्ध् ८९ वदधाति (rarely वदधीते

८ । बन्धाति, बन्धते MBh, ८ म बध्याति,

Hariv) MBh, kāv, etc — (hymns)

संतक्ष्, संतक्ष्वाति (rarely संतक्षते) RV

2.31.7 — (in geom) विह, विहरति

(rarely Ā) Śulbas.

to construct one thing out of

another कृ ८ 2 PA, ८ 1 PA

८ 5 PA, ८ 8 PA (all or instr) R

1.2.44, Hit, etc to construct
out of विनिर्मा (only pf विनिर्मिते
 act and pass meaning) (instr
 or obj) Bhatt, Kathās.

Constructing ५ I बन्धः MBh, Rājāt.

II अन्वयः — निबन्धनम् MBh —

योजनम्, योजना Rājāt, Kathās.

Construction ५ I बन्धनम् (बन्धनी)

MBh, R, etc — संनिवेशः Kāv, Pur,

Sāh.

II प्रवर्तनम् Mn, Yājñ, etc —

(ingram.) योगः Nir, Suśr.

the construction of sentences

वाक्यरचना MW Construction

personified (as son of Tvastri and

Racana) संनिवेशः Bhp

grammatical construction योजना

Śaṅk.

a constructor of magical

diagrams यन्त्रतक्षन् in Kathās

constructed velj । I निर्मित ऽBr.

Mn, MBh, etc — विरचित — रचित #

Kāv, Var, BhP.

। II उपरचित BhP, Bharṭṭ, Kād —

— निबद्ध Kathās — निर्युक्त Hariv —

विनिर्मित MBh, R, etc — संस्कृत Lalit

— संनिर्मित Mit Br.

artificially constructed यन्त्रमय

1 (इ) BHP, Kathās constructed

(as a bridge) बाद्ध R, Ragh

(the fine) constructed upon a foundation

(of bricks etc) चित्याग्नि, चित्य

(Pāṇ 3.1.132) TS 5, Ait Br 5.28,

ŚBr 2.6, KātyŚr, SāṅkhŚr

constructed with the mind

मनश्चित् ŚBr, मनसाचितः well

constructed सुनियुक्त R, सुनिर्युक्त

Hariv.

to be constructed । I बन्ध

Yājñ, Sch.

to cause to be constructed

वन्ध् caus वन्धयति Ragh,

Rājat

1
construe (grammatically) vb । I समर्थ

समर्थयते (rarely समर्थयते) Sāh, K. 11

—(words) संगम caus संगमयति Sāh.

to be construed जाय ML.

Consult वृ I I उपप्रच् A MBh.

consult about सम्प्रच्, सम्पृच्छते

RV -- मन्त्र् cl 10 (Dhātup 33.6)

मन्त्रयते (rarely मन्त्रयाति) (dat) ŚBr,

etc (in astrol.) to consult the

future प्रच् cl 6 (Dhātup 28.12)

पृच्छति (ved and ep. also पृच्छते) var

to consult to-gether सम्मन्त्र

सम्मन्त्रयते MBh, R, etc to consult

with मन्त्र cf 10 (Dhātup 33.6)

मन्त्रयते (rarely मन्त्रयति) (instr

with or without स॒ह) ŚBr, etc

consulting the gods देवप्रभूः L

not consulting Brāhman's

ब्राह्मणादर्शनिम् .

Consultation 1. ह अ शक्तु म. RV, VS—

मन्त्रः RV, etc - मन्त्रणम् MBh, R, Mārka P,

मन्त्रणा Pañcar.

according to all rules of consulta

tion मन्त्रवत् MBh bal consultation

दीर्घमन्त्रम् Bhartr 2-3 म (V-L दुर्गम)

concealment of a consultation

मन्त्रसंवरणम् R Consultation in

private अवसरः L, मन्त्रः subject

of consultation मन्त्रकार्यम् MW

to be attained by consultation

मन्त्रसाध्यं मन्त्र कथारं.

Consulted about adj सम्प्रबोधित

Hariv.

to be consulted सम्मन्त्रणीय MW--

आमन्त्रणीय AV 8.10.7, 5Br

to be consulted about प्रष्टव्य

(loc) MBh, Märkp.

consume vb । I अवदह् Susr — प्रदह्

प्रदहति (cp also प्रदहति) AV, etc —

दह् । दहति (cp. also \bar{A}) Mm 7.9

• MBh, etc •

। II अभिमुख RV, JS, Kāty Śr —

उपगत्य caus उपगतयति AV 6.32.1

— नृ caus जरयति (also जरयते)

RV, TS 4, Kāth Up, MBh, etc —

दय्य ल । दयते RV 6.6.5, 10.80.2

— प्रतिप्रयह प्रतिप्रहति RV, AV,

SBh, ch Up — समुपयुज, समुप-

गुनक्ति सुप समुपयाजयति MBh

— सम्प्रदह सम्प्रदहति MBh.

III लङ् लङ् । (Dhātup 4.34,

5.55) लङ्गति लङ्गति L —

वृण ल 8 वृणति, वृणते Dhātup

30.6 (Vop) .

to consume by burning

विद्युः, विद्युन्नाति AV .

to consume by fire II निर्दिहति

निर्दिहति, निर्दिहतं RV, etc —

संदह, संदहति, संदहतं RV, etc

परिदह, परिदहति, परिदहतं RV, etc

III अपह, अपहति, अपहतं RV, etc

Al 12. 5. 44 & 51 — अमिश्र

carus VS, TS, ⁱIntens R 10.87.9

& 14 — अमिश्र R 1.97.39,

Katti — कूल-दहं — धम

carus धापयति MBh, Suik

— निजूर्व निजूर्वति RV —

नितप् , नितपति AV, ĀpŚr —

निदह , निदहति — विदह, विदहति

RV, MBh — विनिर्दिह, विनिर्दिहति

MBh, Bhp — संजुते, संजुवति

RV — समुप, सामापति AV,

SBh.

to consume by grief श्रायस

Pass of caus श्रायास्यते R, etc.

to consume by heat श्रापयति

cl । तपति (rarely A) R, etc.

to consume together + मृत्तु,
 •

समप्राप्तः, Br to consume

by hand - तस्य cons प्राप्ता.

अपि ह्यस्य प्राप्ता, et --

श्रुतं च 1. RV 1.191.9 (Naigh 2).

to consume together

समप्राप्तः, समप्राप्ताः, Br

to consume with fire 3. 5

अपि AV 9.4.18, 15h. 1. 1. 5,

Kāv .

2 I शेरान्, संवादति ŚāS, Hicci,

— संग्रह, संग्रहीत, संग्रहित E. Halli

— परिभुज, परिभुनक्ति, परिभुङ्क्ते

Kāv, Śāk — भुज ८ 7 (Dhātup

29.17) भुनक्ति, भुङ्क्ते ८ 6

भुञ्जति, भुञ्जते) R. V. etc (mostly Ā,

— भक्ष ८ 10 (Dhātup 32.22) भक्षति

(rarely भक्षयते) and in later

language also ८ (Dhātup 21,

27) भक्षति भक्षत 1m. MBh, etc —

भक्षयति (with acc [this

only in classical Sanskrit]

or gen) RV, etc — स ८ २ भक्षति

2 II Ta caus RV; AV, VS; ŚBr

— शारवाट. P RV 6. 61.1, ŚBr 3

— आस्वद, आस्वदति MB 1. — उपभुज,

उपभुज्ते (ep also उपभुज्ते) MBh,

Yājñ. Pañcat, etc. — कर्त् ८ 6

कडति Vop — क्षद् ८ । क्षदते RV#

10. 1.25.17 & 10.74.7 — ग्रस ८ ।

ग्रसति, ग्रसते RV. TS, etc. — चर् ८ ।

चर्ति, rarely चर्ते Yājñ 3.324,

Pañcat. Bhp 5.10. Sūtr. hit —

उस ८ 2 ज चिनि, Bk P (once A 3-20-20)

Bhatt — परिभक्ष परिभक्ष, परिभक्षयति

MBh — प्राप्ति, प्राप्ति, प्राप्ति

प्राप्ति २/३ — प्रा ८ 2 प्राप्ति

— भस ८ 3 वभस्ति, वप्सति RV, AV.

SBh — विभ भन्ति intents

(or ८ 3 accord to Dhatup 25-13)

विभोषु RV, AV — संसृजु (only)

2 sy pr संसंयुक्ते) RV 10.191.1 .

2 III ग्रस caus ग्रसयति Dhātup

33.76 — घस el । घसति Dhātup

17.65 — जस el । जसति, जसते

Dhātup 21.27 (el for, जस .

to consume by eating

जस . जसति, जसते R. 11.

consuming II सदाह: MW.

II उपयोगः 5 isr - द्यामी तस्यम्

— प्रत्यवसगम् विष्णु 1.4.52 —

सं व ज्ञानम् W .

consuming by fire प्रदहः

Pr. Gant consuming by

heat तम मन्त्रो ifo - see

नवाटतम् not consuming

by fire प्रदहः 5 Pr. 7 Pr.

2) परिमलक्षणम् MB4.

2 II उपभोगः — चरणम् L —

जक्षगम L, जक्षि t W, जक्षि t

SB 29.2.3.37, Mm 3.115 — भुक्ति

t AśvGr, Pañcat.

all-consuming वक्षम् अया

consuming oblations

हविरधानः L.

consumption II चयनः: E Var Br S.

Heat — सयः (Pām 6. 1. 201) Suir

Heat — यस्मिन् m Kātyāśr, Sch, MBh

etc .

II इतिरेणः L — उरः सयः — उपा L

— सयसमि, सयसमि पूम् Min

— मन्दाग्रणी L — धातुसयः — नृपासयः

L — सापयस्मः T 3 (also सापयस्मन्)

Var, Heat) — बलातः VS, AV —

सहस्रः TS, Kallh, etc — महमग्रतः

Bh P रेगाराजः L, रागाद्यः —

संवर्गः MW .

consumption or some other

disease मर्कः (only 2)

destroying the consumption

वर्णमनाशन not in AV

having consumption

21 मई 1918 not case

causing consumption

5 मई 1918 AV 8.2.18

produced by consumption

was caught क्षयज, क्षयप्रवृत्त

with such pulmonary

consumption and so personi-

fied as an evil demon

शब्द: Suse, Var Br S, Heat

summing consumption

सामान्यतः L, दस्य जीवन्तः

seized by consumption

सामान्यतः मृत् TS seized

with ~~con~~ consumption

सामान्यतः मृत् Asn Gr. Suffering

from consumption संप्रभुत्व

from MBH suffering from

consumption संप्रभुत्व

महत्त्व in Swiss.

2 complete consumption 2

संज्ञा: MBH, Kar, etc.

consumer ^{II} जरिये ^{मार्ग} — जार

Nir 5.10, Pär 3.3.20 Värst 4

one who consumes by fire

प्राष्ट m Pur .

२॥ अशिरः L.

~~consumer~~ २॥ अशिरः क.

consumer of clarified butter

आज्यभुज् m ३.३.२०.३८ consumer

corpses भूतकान्तकः L .

consuming adj ॥ निदहन शब्द (३)

AV .

III દોરનું કા (100) T.

not consuming log time સમય

Maitreys.

2I મુજ ifc Mn, MBh, etc —

સાચી ifc — સમય R. 7.67.7

* 8.5.31, etc.

2II સમય RV — સમય ifc L

સમય — સમય RV 5.14.5, 10.115.2 —

विष्णु R I A I — विष्णु .

not consuming ~~सुप्त~~ दा

P 13.1.6. A), to all consuming

विष्णु P V. 1. 1. 3. consuming

and burning (N. of an Agni)

~~सुप्त~~ सुप्त TAR TAr consuming

flood विष्णु Mantra Br

consuming by noise

सिताशिन MW consuming

continually जम intens. p

जमते MB 3.4 4.5 consuming

द्वय अथवा अनु रति R 15.8.2

consuming one another

परस्परादिन M^o consuming

one's own kind परस्परादिन M^o

consuming ^g body (as brief)

भारतम्, 12.900 consumption

the evil spirits called

Yama कर्म नम्न 6 2 AV

2.25.1 consuming the sacri-

like the sacrificial fire

निह RV consuming /ritra

वृत्रघात RV .

क्षयरागिन्
consumption — adj. 1. / yājñ, heat

प्रमाण 15.00.20, Var Br 23-17 —

प्रमाण 15.00.20, Var Br 23-17 —

प्रमाण 15.00.20, Var Br 23-17 —

(१५००) १५०० .

1. प्रमाण 15.00.20, Var Br 23-17 —

प्रमाण 15.00.20, Var Br 23-17 —

MBh .

not consumption १५०० (१५००)

सं. 11

VS, AV.

a consumptive cough 11

व्ययकासः :: car 6.20

III व्ययकासः :: car 6.20

a consumptive cough व्ययकासः

1.

संदर्भ
consumed adj 11 TS, etc

संदर्भ, S Br, K. 11 — उपवीण Katy Se

— उपयुक्त MBh, R. ~~प्रत्यक्ष~~

I II प्रत्यक्षित L — सामुपयुक्त MW.

completely consumed निनिदग्ध

MBh, R. Haring consumed by

लगने लगने (instar) Kull on Mm

M. 127 consumed by fire

दग्ध AV 4, 18, Katy 54, Mm, etc

consumed by grief दश Ritus

1.10. Amar 24, Rajat consumed

by hunger दश Ritus 1.10.

Amar 24, Rajat consumed by

gore दश consumed

one
by one दश consumed

without effort दश Bhartr.

internally consumed by heat

मन्त्रभाषायां Mr. Rich one who has

consumed हस्तपुष्पं कनकं MBH

one whose mind is consumed

by sorrow प्रोक्तं गदमानसं MBH

totally consumed निःशेषं

2 Pm. Rajat *

21 पदभाषा Sankhara Laty, sch.

MBH

2 II उत्तमसिद्ध सुखे तत्पुत्रः —

उत्तमसिद्धः त्रिभिः — तदा MBh. Kāv.

etc.

consumed with grief वृत्तान्त

MW one whose sine is consumed

उत्तमसिद्धः AV 1.6.25.

to be consumed (as vrata-milk)

उत्तमसिद्धः TS, Sch.

to be consumed . II उपक्षि pass,

उपक्षि यते TBh — जू cl 4 नगानि

(also जयने) RV, AV, etc —

सूत्र , प्रमाणानि TBh — संदह, संदहेते
to be consumed by fire III
MW. | सातवह pass, सातवहति,

(सातवहति) TBh — पद, पदयते chup

to be consumed by fire

सूत्र — पदयते chup — सातवहति TBh

સા રાખા રિવરનો MBL to be consumed

by fire subsequently after

મોડર (acc) MBL 12. 8107.

to be consumed by fire/II

મોડર પાસે રિવરનો MBL.

II સાથે મોડર, મોડરનો MBL,

R.

to be consumed by internal fire

यह pass दहाने (दहाने Man Gr

2.15 MBh, etc to be consumed

by internal heat 16, 12 b),

MBh, etc to be consumed by

internal heat यह pass दहाने

(दहाने Man Gr 2.15, MBh 16,

12 b) MBh, etc to be consumed

by pain परिदु, परिदूयते MBh, R

to be consumed (by the

^u
ardor of love) उक्त pass,

⁹
~~उक्त~~ ~~यत्~~ Kād 176.3 to be

consumed with internal

sorrow दुः, दुः 5, 4 दुः, 1

दुः 1 MBh, Susr, Kāv, etc

to be about to consume

3. 1. 1. decid निघ्नति MBh.

1. 4, R

desire of consuming

desire of consuming II शनाथ

SBr, AitBr, etc — जिघ्रिषा Kath-

Kathas 61 — जिघ्रिषा L 100.106,

Bhaktam 36.

to wish to consume घृष्ट desid

जिघ्रसति AV 5.18.18 19.6, 6.140.1,

SBr 1.9.2.12, MBh 2.14.85. wishing

wishing to consume by fire

संदिष्टम् म्भ MBh, Var Br S, Bh P.

Consummate adj I II निष्ठावत् R.

I II निष्ठित SBr.

Consummation I II निष्पत्ति † Harin,

R, Var.

1-
3-10

contact n | I स्पर्शनिम् ŚvetUp, Yājñ, etc.

| II अभिमर्शः (less correctly अभिमर्षः

Mn 8.352, etc) Kum, etc, (ifc ह आ)

Śak — उपसर्गः L — अभिगमनम् (or

less correctly अभिमर्षणिम् R) KātyŚr,

Yājñ, etc — अवमर्शः (ifc ह आ) Śak

(v.l.) — आघट्टनम् L — आघट्टना Śū 1.10

आभर्शः — आश्लेषः — कलना VarBṛS

पारमर्शः Dharmaṁ — पृथक् t L —

मृष्टि t W --- विमर्शः sāṁkhyak —

संस्पर्शनिम् sāṁkhyak, MBh, etc —

सांस्पर्शिकम् Māṅgry — स्वतन्त्रम् Sū

स्पृशः — स्पृष्टि t SBr.

non-contact । I असंश्लेषः

Comm on Br. ArUp.

। II नस्पर्शनिम् .

3
contact (esp. in phil direct

material contact) संयोगः Yogas,

Kan, Bhāshāp contact (esp.

of the tongue with the teeth in the

pronunciation ^{of the dentals)} प्रतिहारः RPrāt

avoiding contact अस्यृष्टि †

avoiding the contact of anything

(especially of one who is impure)

अस्पर्शनिम् being in contact with

संयोगिन् mbn (instr or comp)

Kan, Śamk, MārkaP being in

contact with अवसक्त mbn Pañcat

being in immediate contact with

अवद्य mbn Āpśr bodily contact

सम्पर्कः (ife + आ) kull —

अङ्गसङ्गः L bringing in

contact with (as an arrow with

a bow) अभिसंधाय R 5.36.42

bringing into close contact उपसंयमः

L bringing into contact सम्भेदनम्

MW brought into close contact

उपस्थित mfn TBr 3.8.17.4, Pañcat

brought into contact with पृक्त

mfn RV, etc carnal contact

संयोगः MBh, etc Capability of
being affected by contact with

fire पाकजत्वम् Bhāṣhāp close

contact सानिकर्षः Nir, छःऽरऽ, MBh

etc — संहतता ऽऽ, संहतत्वम्

Pañcat (v.l.) - प्रश्नेषः Amar.

I II अलिमश्ः - अभिनिहितः

Prat - उपश्लेषः Pat.

(in Mīmāṃsā

phil) close contact

अभिसंयोगः

close contact (as the embrace of

lovers) सङ्घट्टनम् Rājat, Vet,

Sāh, Pratāp, सङ्घट्टना close

contact (of letters in pronunciation

especially in the cases where

initial a is suppressed after

e and o) अभिनिधानः [APrāt & TPrāt]

अभिधानम् [RPrāt] come in contact
with लुलित mbn ife Śak (v.l.)

BhP - युक्त mbn (instr) R.

come into contact with I I

सम्युक्त mbn (instr, acc or comp)

MBh, Kāv, etc.

I II संलुलित mbn (comp) Caurap

— समालम्ब्य mbn (ife) Vās —

सम्भिन्न mfn (comp) Bhatt —

सम्भेदवत् mfn (सार्धम्) Dūt —

सम्प्रयुक्त mfn (instr) Mn 11.179

coming in contact with

अभिमर्शक (or less correctly

अभिमर्षक R) mfn अभिमर्शनि (or less

correctly अभिमर्षणि R) mfn ifc

R, Bhp

coming in contact with

सम्भिन्न mfn (comp) Bhatt —

सम्भेदवत् mfn (सार्धम्) Gt —

सम्प्रयुक्त mfn (instr) Mn 11.179

coming in contact with

अभिमुखि (or less correctly

अभिमुखि R) mfn अभिमुखि (or less

correctly अभिमुखि R) mfn ifc

R, BHP coming in contact with

the feet पद्य mb (अT)n Pan

M.H.83, G.3.53, Sch coming

into contact with सृष्ट mbn

(generally ifc) coming into

contact with each other

अवघट्टनम् MBh M.354.

connected by close contact

ओपक्षेपिक mbn Siddh coming

into close contact सांनिपातिक

mbn g.srs coming into

contact सम्पृच् mbn VS consuming

every thing with which it comes

in contact आश्रयाशः Hit, Mn, etc

contact between सम्पर्कः (ये हे

आ) (comp) MaiteUp, MBh, Kow, etc

contact of fingers अङ्गुलिषङ्गः,

अङ्गुलीषङ्गः contact of the limbs

गात्रस्पर्शः W contact with a cord

गुणयोगः Kaps H. 26 destitute of

contact असंपर्क mfn formation

by contact स्पृष्टता V Prāt

(in gram.) formed by complete

contact of the organs of utterance

स्पृष्ट mfn Prāt, śiksh.

having the same effect of contact

समस्पर्श mbn MW having the same

contact समस्पर्श mbn MW in contact

with the feet चरणीपग mbn W

in immediate contact with

व्यतिचुम्बित mbn Naish not being

in contact असंभिन्न mbn ŚBr —

असंपृच्छान mbn ŚBr 3, Kāty Śr

not bringing into contact असंभिन्दत्

mfn TBz not brought into contact

अस्पृष्ट mfn BhP, Kāvyād not come

into contact with अपरामृष्ट mfn

(instr) Susr.

place of contact । I संधि m

(exceptionally \pm) TS, Āpast, MBh,

etc a point of contact संधानम् TS

Laty, Suśr.

I II पर्यायः L produced from

bodily contact शरीरयोगज mfn

Ragh relating to contact

सम्पर्कीय mfn w resulting from

contact सांसर्गिक m (ई) n Kām,

Bhp situated at the point of contact

सांघ mfn Megh, Sch slight contact

आश्लेषः L the state of contact

स्पर्शता Sak too marked contact

(of the tongue and palate) in

pronunciation अतिस्पर्शः to be

brought into contact सम्भेद- mbn

to be in close contact अभिनिधा

Pass अभिनिधीयते Prāt to be in

contact सम्पृच् A and Pass

to be in contact with उद्युज् ,

उद्युनक्ति, उद्युङ्क्ते AV 6.70.2 - पुट् व

10 पुट्याति Dhātup 35.58 to bring

into close contact with उपवे P -

संश्लिष् , संश्लिष्याति, संश्लिष्यते (instr),

MBh to bring into contact

सम्भिद् , सम्भिन्नति, सम्भिन्ते TS,

etc — संस्पृश् caus संस्पृशयति

TS, Br, ŚrS — to bring into contact

संचर् caus संचारयति VS, ŚBr, laty

अनुसम्भिद् kath to bring into

contact with संक्षिप् caus संक्षिपयति

(instr or loc) Āpast, Hariv, Kathās

— संस्पृश, संस्पृशति (rarely Ā

संस्पृशते) AV, etc to bring

into immediate contact with स्पृश

caus स्पर्शयति, स्पर्शयते (loc or instr)

Mn, MBh, etc to come into

contact लग् cl 1 (Dhātup 19.24)

लगति (लग्याति Nir M.10) Pal, Sch

to come into close contact with

संनिकृष् Pass संनिकृष्यते (instr)

Nyāyas, Sch — उपक्षिप्, उपक्षिप्यति

MBh, Dāś to come into contact

with उपसृज् , उपसृजति, उपसृजते

Car to come into immediate

contact with संनिकृष् Pass

संनिकृष्यते (instr) Nyāyas, Sch

to intend to bring in contact

with one's self अभिमृश Intens.

RV 3. 38. 1, (Ait Br),

2 I - मिलनम् Amar, Gīt — ~~संनिकृष्यते~~:

संसर्गः (Cife & आ) ŚrS, Prāt, MBh, etc

— संसर्गिता Kull, संसर्गित्वम् ApŚr.

2 II परिमितनम् Ratnâv — व्यतिकरः

MBh, Kāv, etc — व्यतीकारः Hariv,

व्यतिकरः — सङ्गतकः — समवायः ŚrS,

Śrânt, Mn, etc — समासजनम् W

समासजन — समुपगमः W — समृति

†, RV — ससङ्गत्वम्.

contact (fig. applied to any

astron contact) स्पर्शः (पृष्ठे त आ)

Mn, MBh, VarBrS, etc contact

(fig applied to the beginning

of an eclipse) स्पर्शः (पृष्ठे त आ)

Mn, MBh, VarBrS, etc contact

(lit and fig) परिशीलनम् kāv,

Sāh any contact with योगः

(instr with or without स्ते or

(comp) MBh, Kāv, etc being in

close contact उपपत्ति म्भ Nir

being in contact संसर्गित् म्भ

kālid — परिस्फुट म्भ MBh

being in contact with संलग्न

म्भ MBh, Kathās being in

contact सम्पृच् म्भ VS.

brought into contact I I

कृतसंसर्ग mfn कृतसंनिधान —

संस्पृष्ट mfn TS, etc.

I II उपसंहृत mfn T Prāt —

समायुक्त mfn MBh, R close

contact संस्पर्श (ifc & आ) AV, etc

— मैत्री Megh, Vcar close contact

with संहति & (instr) Kāv, Pur,

Rājat — संसक्ति + (comp) 5is,

Rājat (in astron.) come into contact

हल mfn Var Br S.

coming into contact with ^{II} संस्पर्शिन

mfn (comp) yājñ, Rājat — सञ्जिन्

mfn MārRP — सञ्ज-गनम् AV, T Br

contact of Rāhu राहूपसर्गः Bcar

contact with II सञ्जः (वे + आ

०२ ई) (loc or comp) Ts, etc —

शङ्गम् (सङ्गम् नु अर्धचदि ife t

आ) (instr or comp) R, Kām —

सम्पर्कः (ife t आ) (instr with or

without सह gen or comp) MaitrUp,

MBh, Kāv, etc.

। II परिष्वङ्गः (comp) Kām, Hit

— सन्निपातः (instr) MBh, Kāv, etc.

— समायोगः (instr with and without

सह or comp) Mn, MBh, etc —

सम्प्रयोगः (instr with and without सह

or comp) Āpast, MBh, etc — सम्प्रदः

(comp) Sāh contact with any

one's peculiarities गुणयोगः KapS

4.26 contact with external

objects बाह्यस्पर्शः Bhag, MärkP

contact with Rāhu राहुसंस्पर्शः L

(with Tainas) contact with the

outer world योगः sarvad

the first contact with an eclipsed

disc ग्रासः Sturges. ~~in contact~~

in contact with I I संसर्गिन्

mfn (comp) Kār, Pur.

I II आपृक् RV 10.89.14 —

उपयोगिन mfn ife L - संपारिन्

mfn Kad the last contact of the

eclipsed and eclipsing bodies

मोक्षः (ife + आ) Sūryas, Var BrS

liable to come in contact सम्पर्कीय

mfn w mutual contact संस्पर्शः

(ife + आ) AV, etc — घनाघनः

L not coming into contact

with Sūtras अशूत्रोच्छिष्टिन् mfn

ṢBr 14 not to be brought

into contact असंभेद्य mfn Hariv.

H504 perceiving i.e. coming

into contact with निशमय mfn

Prasannar place of contact

सम्पानः (lib to आ) var BrS Gol.

produced by contact संसर्गज mfn

Susr - संस्पर्शज mb Bhp---

सांसर्गिक mb (इ) n Kām, Bhp.

to come into contact I T

संगम, संगच्छते (rarely

संगच्छति [only with an object])

RV, etc.

I II उपयुज् caus उपयोजयति

Bhp — हन् ८२ (Dhātup 24.2).

हन्ति (rarely हते and हनति

ved also जिह्नाति, जिह्मते) Var Br S

to come into contact (in astrol

sense) संस्पृश, संस्पृशति (rarely

संस्पृशते) Var Br S to come into

contact (lit and fig - in astron

sense) स्पृश, ह 6 (Dhātup 28.128)

स्पृशति (m. c. also स्पृशते) Var Br S

Contagion n । I संचारः (५८ ६ आ) w

Contagious । I स्पर्शसंचारिन् m

Rājāt — संचारिन् m yājñ, Rājāt.

contain वृ । II अन्तराधा, अन्तराधते

RV 9.73.8, ŚB₂ — अवरुध् १ RV 10.105.1 —

उभ् ल 7 उनब्धि — धो ल 4 धोयते —

परिभू ल परिभावयति, परिभावयते BhP

परिभू, परिभवति, परिभवते RV, AV, B₂

— व्यच् ल 6 (Dhātup 2.8.12) विचति

(only in ल 3 प्र विव्यक्ति) RV, Ait B₂ —

संग्रह् (संग्रभ्) संगृहाति, संगृहीते (ved

generally संगृह्णाति, संगृह्णीते) Gaut, Pat

- समाविश् caus समविशयति (with स्वास्मिन्)

Pāṇ. 5.1.52, 5ch — सम्परी, सम्पर्येति AV

— to bear i.e. मृ ८ 1 (Dhātup 22.1)

भरति, भरते ८ 3 (Dhātup 25.5) विभर्ति,

विभृते ८ 2 भर्ति RV, etc.

Containing व्यु॥ II आधानम् — सम्भवनम्

Pāṇ. 1.4.23, Vartt 9.

3
the containing the greater part

(but not every thing) प्रायिकत्वम्

Vām 5.2.24 that which contains

(a fluid etc.) आधारः yājñ, Susr,

Pañcat, etc.

1 I ग्राहक b (इका) n sāh, sch on

RPrāt and KapS 1.40 — ग्राहिन्

Das 7.207 — गर्भः ite (b आ) sānRhś

R Prat, MBh, etc — धान.

containing a comparison सोपम

(अतः) MBh. containing a deity

देवात्मन् ~~refer~~ W containing a

forest अरण्यीय (gana उक्तादि

(V.) containing a form of a

apya आपीनवत् Ait Br 1.17.4,

आप्यानवत् ŚBr 6.3.1.12 etc

containing a form of $V_{\text{जन्}}$,

जनद्वत् Maitr 5.1.8.9 containing

a form of V_2 mad मद्दत् Br

containing a form of $V_{\text{स्था}}$, स्थितवत्

SBr containing a form of yij

युक्तवत् SBr containing a form

of the root i एतिवत् TBr

containing a form of the verb

hibali पिबवत् Mit Br.

II आहित — उद्धृत — गृभि (withgen)

AV 12.1.57 — ग्रहणक Siddh — धार

† (ई) ये — धारयाण MW — धारणक —

परिचित BHP — परिभू RV. AV. TS. TBr.

ईं Up — व्यापिन् (ये) Nir, Śvet Up,

MBh, etc — संयुत (instr or comp) R —

संवरण † (ई) Pracand — हरण † (अई)

(only if) $\bar{A} \bar{S} v \bar{G} r$.

all-containing । II विश्व $\frac{1}{2}$ (आ)

Up, MBh, etc — विश्वम् — इन्व $\frac{1}{2}$ (आ)

RV — सर्वधा MW — सर्वमय $\frac{1}{2}$ (ई)

$\bar{S} B r$, Nir, etc — सर्वात्मक Bhp,

$\bar{S} a m \bar{R}$ containing a Mivid

नेविद $\frac{1}{2}$ (ई) Kaush $\bar{A} r$ containing

a number equal to that of the

Nakshatras i.e. 27 नक्षत्रिय

AV, VS, etc containing an 2

रोदरः Vām 5.1.15 (V.L.) contains

ing a ^{smile} ~~simple~~ सोपम † (अ) MBh

containing a Slesha in each syllable

प्रत्यक्षरश्लेषमय † (ई) Vās

containing a stobha अन्तःस्तोभ

ArshBr containing a thousand

१

(Rime) सहस्रदक्षिण RV, AV, Gṛ.Śis,

etc containing a Tricha

वृचिन् Ait Br 3.43 containing

a verse containing some form

of √अस, मू, सङ्कल् TS, Br, Śis

containing a word which has the

meaning of anta अन्तवल् Ait Br

containing all सर्ववल् Mān Gṛ.

10
containing all beings सर्वभूतात्मन्

MW — सर्वभूतमय ‡ (ई) Mn, R, BHP

a (house) containing all men

सर्वपुरुष Hir containing all seed

सर्वबीजिन् Pāṇ. 5.2.135, Vartt 2, Pat

containing all things विश्वगर्भ ‡ (आ)

AV, Sivag containing any derivative

of the root push पुष्टिमत् ऽDr, ऽrs

containing anything in itself निधान

(gen) Tār containing both

उभयवत् V Prāt, Nir containing

5 Padas पञ्चपद † (आ) 5 Br

containing food अन्नहार AgP

containing homes (as heaven and earth)

स्वधावन † (अरी) RV containing

100 verses of the Veda as well as

Gāthas परम्पराक्षतगाथ Ait Br

containing milk पयोधरः Kāv,

Rajat containing pleasure

कामसंवद्ध MW containing refreshment

स्वधाविन् TS •

Containing • Soma ^{II} _I सोमधान RV, AV—

सोमग्रहण ५ (इ) Apār Sch.

I II सोमावली V Prāt Pāṇ

containing some form of nū

(as a Rik). नयवत् ~~75~~ containing

Surā सुराधान † (इ) vs containing

the forms of the caus of the root prī

परितवत् śāṅkḥBr containing

the root bhid भिद्वत् Kāth

containing the gods देवमय † (इ)

Hariv, Bhp containing the idea

of rakish or protecting etc

रक्षितवत् $\bar{A}śvśi$ containing the

measure Pātra पात्रिक & (रि)

Pān. 5.1.46 etc, Sch containing

the Nivida निविद्धान Br, निविद्धानीय

Śrś containing the ^{notion} expressed

by the word paryasta पर्यस्तवत्

Ait Br containing the root

ludh लुधवत् TBr containing

the root pā पतिवत् Ait Br

containing the sāman Vairāya

वेराजगर्भं śāṅkṣī containing the

sāman ~~Vairūpa~~ वैरुपगर्भं śāṅkṣī

containing the Svarita स्वरितवत्

VP containing (virtually) sound

and meaning शब्दार्थगर्भवत् Rāmāt

- containing the whole world सर्वलोकम्

Rāmat up — सर्वलोकमय † (ई) R, Heat

containing the word vāja वाजवत् TS,

PañcarBr containing the word abhi

अभिवत् ऽBr containing the word

api अपिवत्नी (scil वाच) TBr

comm and Br containing the

word Aśva अश्ववत् PBr.

containing the word barharat

बार्हवत् † (ई) ५ विमुक्तादि

containing the word bhānu

भानुबत् sāṅkṣr containing the

word citra चित्रवत् Tāṇḍya

18.6, sāṅkṣr XV containing

the word Daśārṇa दशार्ण † (ई)

(५ विमुक्तादि) containing the word

devāsura (as an Adhyāya)

देवासुर ः (ई) १. विमुक्तादि

containing the word devāsura

(as an Anuvāka) देवासुर ः (ई)

१. विमुक्तादि containing the

word netri नेतृमन् At Br

containing the word dhayti

धयद्वा TBr containing the

word dhenua धेनुमत् Ait Br

containing the word Dhūma

धूमवत् Kāth containing the

word drapsa द्रप्सम् Āpśr

containing the word gāṇa

गणवत् Kāth 11.4 containing

(a verse)

the word ghrīta घृतवत्

containing the word haṇsa

हंसवत् Ait Br containing the

word hari हरिवत् Br, Lity

containing the word hava

हववत् Ait Br containing the

word havirdhāna हावेधान १

विमुक्तादि containing the word

kūta कूलवत् Śrs containing

the word Śdā इजवत् Tandyā

Br containing the word idā

twice ~~द्वि~~ containing the

word ka क SB 6, sāṅkḥś

containing the word Kama

कामवत् SB containing the

word Madhu मधु SB, Āśvgr

containing the word mūṣḍham

मूषम TS, SB containing the

word namas-Rāra नमस्कारवत्

Ait Br containing the word

pari परिवत् Br containing

the word Parigrihya परिगृह्यवत्

TS2 containing the word

pāritra पारितवत् Śaikh Br

containing the word paśu

पशुवत् Ait Br containing the

word patatrin पातत्रिण गु

विमुक्तादि containing the word

pathin पथिमत् Br — पथन्वत्

ṣBr containing the word patni-

vat पात्नीवत् ṣānīkḥBr

containing the word pāvaka

पावकवत् containing the word

prabhūta प्रभूतक गु गोषदादि

containing the word prati

प्रतिवत् Ait Br containing

the word pratna प्रत्नवत्

SBr containing the word

prêti प्रेतवत् TS containing

the word prîsni प्रृश्निवत् Ait Br

प्रृश्निवत् T Br containing the

word prithu - pājas प्रृथुपांजवत्

Āpsr containing the word

priya प्रियवत् Ts, Kath

containing the word punar

पुनर्वत् Ait Br containing the

word pushti पुष्टिमत् ऽBr, ऽS

containing the word rakshohana

रक्षोहणक ५ गोणदादि containing

the word rakshosura रक्षोरुर

† (ई) वृ विमुक्तादि containing

the word ratha रथवत् Ait Br

containing the word rayi

रयिमत् ऽBr containing the word

rishabha शिखभवत् Tāṇḍya Br

containing the word ruc रुमत्

containing the word Sahas

सहस्रवत् Ait Br containing

the word Sahasra सहस्रवत्

ŚBr, Kāty Śr containing the

word sam शंसवत् Cat

containing the word sam संवत्

ŚānkhBr containing the word

samiddha समिद्धवत् Kāty Śr

containing the word samidh

समिद्धत् TS, Vait containing

the word samidhyamāna

समिध्यमानवत् KātyŚr containing

the words sat and asat सादसत्

१ विमुक्तादि containing the word

satya सत्यवत् Ait Br containing

the word śipivishṭa शिपिविष्टवत्

TS, Br containing the word

śri श्रीवत् Kāth containing

the word suddha शुद्धवत्

containing the word stura सूत्रवत्

Pañcar Br containing the

word surabhi सुरभिमत Br

containing the word suta

सुतवत् Ait Br containing the

word Su-varna सोवर्ण ‡ (ई or

आ) १ विमुक्तादि containing

the word svāpi स्वापिमत Ait Br

containing the word svar स्वर्त

Pañcar Br, lāty containing the

word svasti स्वस्तिमत Ait Br

containing the word tad and tra

सतत्व MW containing the word

trikadraka त्रिकद्रुक (sūl कृय)

Tāndya Br 16.3, त्रिकद्रुकीय Sāṅkhya

RPrāt 17.29 containing the

word ud ॐ Tāṇḍya Br

containing the word vijjesha

उज्जेषवत् ŚBr containing the

word ॥ vajra वाजिन ॥ (वाजिणी)

Pañcar Br containing the word

vala वलवत् Ait Br containing

the word vāṇa (a harp) वाणवत्

Tānd Br containing the word

vahni वह्निवत् Ait Br

containing the word vapus

वपुष्मत् Ait Br containing the

word varcas वरस्वत् Pāṇ

M. M. 125, Sch containing the

word vasu वासव ः (ई) ५ विमुक्तादि

containing the word vasu-mat

वासुमत १ विमुक्तादि containing

the word vāyu वायुमत् TS

containing the word vi विवत्

Ait Br containing the word vihava

विहवीयम् containing the word

vimukta वैमुक्त Pāṇ 5.2.61

containing the word vita वीतवत्

ĀśvŚr containing the word Vrata

व्रतवत् ऽBr containing the word

vṛiṣhan वृषवत् TS, Ait Br

containing the word vṛitra-han

वात्रिघ्न ऋ (ई) ॠ विमुक्तादि

containing the word yañjāna

युज्जानक ॠ गोषदादि containing

the word yavistha यविषवत्

ऽBr containing the words

devasyatrā (as an Adhyāya or

Anuvāka) देवस्यत्वक. १ गोषदादि

containing the words devīndhiyā

(as an Adhyāya or Anuvāka)

देवींधियक १ गोषदादि containing

the words devīrāpas. देवीरापक

(ganar) देवीरपसक (१ गोषदादि)

containing the words nigut

(as a verse or hymn) नियुतवत्

TS, ŚBr containing the word

nīyutvat (as a verse or hymn)

नियुतवत् TS, ŚBr containing

the words Pitri and putra

पितापुत्रीय Anup containing

the word rayas वायस † (ई)

वृ विमुक्तादि containing truth
~~containing 20 talas~~

and false hood सत्यानृत Hit

containing 20 tulas

विंशतिलौलिक Heat containing

2 surpas द्विशूर्प Pāṇ 5.1.28, Sch

containing virtue धर्मसंबद्ध MW

II Containing water । I लोयगर्भ

Mpr — पयोधरः Kāv, Rājāt.

II धृताम्भस् W containing

wealth वसुधानं & (ई) AV, chup,

Nir — अर्थसंबद्ध MW

not containing the word Śukla

अशुक्लवत् ऽBr 6 .

Contained adj | I. आधृत ‡ (आ)

(loc) — आधार्य ‡ (आ) 5ah.

| II परिभावित BHP .

being contained आधेय ‡ (आ)

Comm on Pan 2.3.4, Balar

being contained in सम्भवद् MBh,

Susir.

Contained in I I गत (acc or loc
or in comp) RV 1.1.5.4, AV ~~1.1.5.4~~

10.10.32, 'SBr, etc — अवस्थित (loc)

Mn 12.119, Bhag 9.4 & 15.11 —

श्रित RV, etc — विष्ट (acc or loc)

SBr, Bhp.

I II उम्मित Bhām — नान्तरीयक

Vām 2.1.8, Pat — निबद्ध (loc)

MBh; Hariv — नियत (loc) R3.70.5

— पर्यवस्थित (with loc) MBh, R, Hariv

— प्राणिहित (comp) Bhp — प्रतिष्ठित

(loc) ŚBr, etc — प्रोक्त (loc) ŚBr,

Up — व्यवस्थित (loc) Sarvad —

संस्थ ह (आ) (loc or comp) MBh, Kāv,

etc — संनिविष्ट (loc or comp) Up,

41
MBh, etc — समवेत (comp) Sāh,

Sarvad — सम्भवः (ifc) — हिल इ

(आ) (loc) RV, AV, Up.

contained in anything गर्भित

(गु. तारकादि) Sāh 6.142 contained

in everything सर्वसंश्लिष्ट MBh, Pāncar

— सर्वात्मिक HrisUp, R contained

in the Veda वेदसंस्थित Mark P

contained in the Vitastā (q.v.)

वैतस्त Rājāt, वैतस्त्य Vcar

the entering into i.e. being

contained in प्रवेशः (loc)

Pāṇ 2.1.72, Sch, Sāh ~~to~~ the not

being contained in one's self

स्वायोगः TPrāt, Sch not contained

in अनाखट Kap, Sch that which

is contained in anything else

भक्ति Nir, Prāt.

to be contained I I आधु Pass.

to be contained by आभ्यक्ष

P (loc) RV 6.29.2 & 3.

to be contained in I I सम्मा

Pass सम्मीयते (loc) Nīlak —

सम्मा, सम्मालि, सम्मिमीते (loc)

Kuśal — अन्तर्भू RV 7.86.2, etc

— मा ल 2 माति (Dhātup 24.54)

ल 3 सिमीते (25.6) ल म मायते

(26.33) qmstr, Kāv.

I II निधा Pass निधीयते. RV, AV, etc

— निम्यक्ष, निम्यक्षते (loc) RV #

10. 96. 5 — परिसमाप् Pass

परिसमाप्यते (loc). Bhag — विष्

cl 3 विवेष्टि (only RV, here and ep

also cl 1 वेष्टति) (acc) (Maigh 2.8)

Tattvark — समवरुध् Pass समवरुध्वा

(loc) PañcarBr — सम्भू, सम्भवति,

सम्भवते RV, MBh, etc — स्या cl 1

तिष्ठते (loc) RV, AV, MBh.

Stalley

contaminate vb । I दूषय Nom दूषयति

(ep also दूषयते) AV, Mn, MBh, Kāv, etc —

अभिदूष, अभिदूषयति.

contamination अशौचम् Mn ॥.183,

आशौच Pāṇ 7.3.30.

contaminated adj । I दूषित Mn, MBh,

Kāv, etc — कलुषित W — अभिदूष MBh.

II दोषिन् Kāv, Pur — प्रतिदूषित Mn 4.65

सकलङ्क MW.

contaminated by the presence of

impure persons अपाङ्क्योपहत

Mn 3.183.

1
contemn vb । I कुत्स cl 10 कुत्सयति Mn,

Yājñ, etc [also कुत्सयते Dhātup, rarely cl 1

कुत्सति MBh 2.2298 & 2303, once cl 4

कुत्सयति R7.43.18],

। II अत्यूह्, अत्योहते RV 8.69.14 — अपाकृ

— मृधस् कृ — विगर्ह्, विगर्हते (rarely

विगर्हति) Mn, MBh, etc — विलङ्घ् caus

विलङ्घयति Kāv, Kathās — सम्परिभू,

सम्परिभवति.

। III अह् cl 10 अहयति L — जस् caus

जासयति Dhātup 33.

contemning । I लघूकरणम् W.

contemner ^{III} निराकर्तृ mfn MBh — मृध्

± RV, VS, Bṛ.

one who contemns मृध्म् RV.

contemning Adj । II अवमानिन् R 5.81.6

Sak — गञ्जन itc Git 1.19, 10.7, 12.19,

Sah 3.59, Sch.

condemned Adj II अपास्त—अवजित L

—अवमत Mn 7.150, etc — गर्हित Āśv ५५

2.8.3 & 5, Mn, etc.

universally condemned लोकविकृष्ट

Mn. to be condemned अवज्ञेय

MBh, etc, yājñ 1.153.

contemplate ५६ । I ध्ये ८८ । ध्यायति (ep also ध्यायते)

८८ 2 ध्याति B२, G३ & Ś२४, MBh, Kāv, etc.

II रूप् ८८ 10 (Dhātup 35. 79) रूपयति Ki२ 8.

26, Pāṇ 3.1.25, sch — विनिर्वर्ण् (only १२

विनिर्वर्ण्य) Śak 5. $\frac{17}{18}$ — निर्वर्ण्, निर्वर्णयति

MBh, Kāv, etc — समीक्ष्, समीक्षते MBh,

MBh, etc — समर्थ्, समर्थयते (rarely

समर्थयति) MBh, Kāv, etc — सम्मन्, सम्मन्यते

(ep also सम्मन्यति) २.

। III शीलं ८१ । शीलति Dhātup 15.16.

contemplating दर्शनम् ॥ II दर्शनम् Mn 8.9

& 23 — परिभावना Uttar — प्रत्यवमर्शनम्

BhP — भावः ८ — युक्ति + Samh —

विलोकनम् Kāv, Kathās — समर्थनम्, समर्थना

M Bh, Kathās — समालोकनम् VarB&S, Rājat.

absorbed in contemplation समाधिन् ^{mfu} १५

abstract contemplation योगः Up, MBh,

Kāu, etc (1w 92) abstract contempla-

tion of प्राणिद्यानम् (comp) Ragh, Kathās,

Vedāntas contemplation eyed योगचक्षुस्

MārkaP contemplation (5 kinds with Bu-

adhistas ~~भवन~~ MWB 128) भावना the

efficacy of contemplation समाधियोगः MW

the first (stage of) contemplation पूर्वद्यानम्

4
Bcar inner contemplation प्रत्यवमर्शः

BhP intense contemplation of any particular

subject समाधि in UP, Buddh, MBh, etc

the object of devout contemplation योगेश्वरः

W profound contemplation समाधानम् MBh,

Kāv, Vedāntas — नेष्काम्यम् MWB religious

contemplation अनुध्यानम् to be changed into

religious contemplation योगाय Nom योगावते

5
Cat.

contemplating adj II अनुध्यायिन्.

III आलोकन इ — आलोकिन् Bhartṛ, Kathās.

adj II

contemplative ^ ध्यानिन् MBh. ~~a contemplative~~

a contemplative Brāhman (in the fourth

period of life) पारिकाङ्क्षकः, पारिकाङ्क्षिन् m

f. a contemplative saint योगिन् m

Maitṛ Up, Bhag, etc.

7
contemplated adj । II प्रतीक्षित । IV.

not to be contemplated अभावनीय.

contemporary n II सवयस् m RV, Ragh,

Kathās.

III वयस्य mfn MBh Kāv, etc — वयस्यः

W, वयस्यः MBh, Kāv, etc, वयस्यकः Kathās

— सहपारुषिकः L.

a contemporary of समकालीनत्वः (comp)

Rājat the condition of being a

contemporary वयस्यत्वम् MBh, वयस्यभावः

R contemporary with तुल्यकालीनः

mtn (instr) ĀśvGr 1.3.9, MBh 3.134.24,

तुल्यकालीय mtn Bhp 10.

contemporaneous adj. I समानकालीन L

contemporaneously तुल्यम् Dharmasārm

17.14.

contemporariness तुल्यकालत्वम् Pān

4.3.105, Vārtt 1.

†

contempt ⁿ ~~II~~ घृणा Naish 1.20, 3.60 —

घृणित्वम् Ca२ — कुत्सा Pāṇ, MBh —

न्य
न्युद्भावन्म् Pāṇ 1.3.70, 5cc, न्य
न्युद्भावः Samh

— न्यङ्कारः Maṣu, Bhp, न्यङ्कृत † Bālar

Pañcad — नीङ्कारः Hca२ — विद्वेषः AV,

etc — परिभवः MBh, Kāu, etc — परिभूति

† Kathās, Pañc, Bhp — पशभवः ŚL३,

MBh, Kāu, etc — कदर्थीकृति † — धिङ्कारः

BhP ——— ધિક્કુત્તાને ૫ ૫ Dab, ધિક્કુક્રિયા

L.

1 II મત્યાબ્ધાર: Pāṇ 5.1.134 ——— અધિશેષ:

——— અપમાનઃ, અપમાનમ્ ——— અપહેલા L

——— અવગણનમ્ L ——— અવજ્ઞા, અવજ્ઞાનમ્

Ragh 1.79, Hit ——— અવમાનઃ (ibc આ કૃ Kaṭhās)

Mn 2.162, etc ——— અવમતિ કૃ L ——— ઉપેક્ષા

Ragh, Hit, etc ——— ત્રીતીયા L ——— શેષ: L

निदा RV — पराभावः L — परिहारः L

पासनम् and (आ) ५ L — मृधम् n

RV — मृधम् RV — शिज्या L — शीटा

Harau — विमाननम् (and विमानना) MBh,

Kāu, et. — व्यतिपातः W — हेलनम् MBh,

BhP — हेल (ifc & आ).

accompanied with contempt सावमान mfn

Bhartṛ the connection of a prince

(generally used in contempt) राजन्यबन्धु

m. SBz, Laty an expression of

contempt कुत्सना Nir 2.3 an ex-

pression of contempt कीटः (ife) mcar

उङ्गुरः, डिङ्गुरः the friend of prince

(generally used in contempt) राजन्यबन्धु

m. SBz, Laty an object of contempt

पराभवपदम् 19W — विडम्बितम् 19W —

विडम्ब्यम् Bhp — परिभवपदम् Kālid,

Hit an occasion of contempt परिभवपदम्

Kālid, Hit, परिभवास्पदम् Viḥṣ, MārkP a

partial of contempt II attended with

contempt सापमान mfn Bhartṛ (in drama)

Contempt छलनम् Pratāpar, Daśar

1.46 contempt of any one's understanding

बुद्धयवज्ञानम् w feeling contempt

सावज्ञ mfn Kathās given (as alms with

con contempt) अवज्ञात ~~सह~~ mfn Bhag

17.22 having contempt साधिशेष mfn

MBh self contempt स्वावमानना L,

स स्वावमानना सह showing contempt

साधिशेष mfn MBh to treat with

Contempt अवज्ञा, अवज्ञानात् MBh, etc

treated with contempt अवज्ञोपहन mfn

— सापमान mfn Chast — न्यक्कत

mfn Rājat, Kathās treating with con-

tempt विप्रकारेण mfn W with contempt

सरोदम् Kāśīk.

contemptible adj II कुत्सित निर, पान,

निर्भ, etc — गर्हित A&UG 2. 8. 345,

निर्भ, etc — गर्ह्य ~~निर्भ~~ निर 5. 149, R,

निर्भ, etc — न्यक्ष f (नीची) (न्यक्).

II अणक (gana उत्तरादि १.५) — अवमान्य

MAh, Mn 2, 226 & 7. 8, etc, अवमान्य, ~~अवमान्य~~

अवमाननीय — कद्वद L — काकलालुकिन्

common on Pāṇ 5. 2. 128 — किष्कु L —

कुपूय, कुप्रीय L — जाल्म १ (ई) MAh 5:

MS18, 12. 3897 — पाय्य L — पांसक W

— पांसन १ (ई) W — रेफ L.

contemptible Brāhman कुब्रह्म, कुब्रह्मन्

m Pāṇ 5.4.105, कुब्राह्मणः Pat —

विप्रकः Kautukas a contemptible demon

रक्षस्पाशः W a contemptible man वृषलः

RV, etc — कर्मचंडालः T — जालमः,

जालमी AV 4.16.7, 12.4.51, Śāṅkh Bṛ 30.

5, Lātṛy, Vikṛ, etc Life Gaṇaṣ on Pāṇ

2.1.53 — कापुरुषः (Pāṇ 6.3.106 Vop

6.94) R, Pañcat, Hit contemptible men

असन्तः m pl MBh, etc contemptible

monkey वानरापसदः MW a contemptible

person लुट्कः a contemptible Rākshasa

रक्षसाशः W contemptible Sauvira

सौवीरकः MW contemptible woman जाल्मः,

जाल्मी AV 4.16.7, 12.4.51, Śāṅkhya 30.5,

Laty, Vikr, etc (cf Gayar on Pāṇ.

2.1.53) most contemptible today धवृत्ति

Yājñ, sch not contemptible अक्व

(४२। १५, १५.) RV.

contemptibleness किंता.

contemptibly

किंतया अक्ष.

contemptuous adj सावहेलम् Kāthās, Rājat.

contemptuous neglect अनादरः not con-

temptuous अघृणिन् not made an

object of contemptuous song अनवगीत.

contemptuously कुत्सया instt Kathās III.

298 — सापमानम् MW — सावज्ञम् R, Sāh.

to treat contemptuously अवमन् caus ^Ā

Mn 2.50, ~~मम~~, etc — अवमन् pass

अवमन्यते.

contend vb । II कलहाय Nom कलहायते

Pāṇ 3.1.17 - वृद्धि । Ā RV 1.132.5

— वृद्धि । वदते ऽ Br - वाजय Nom

वाजयति, वाजयते RV - संयत्, संयतते

RV, Br, ChUp.

to contend about व्यायम्, व्यायच्छते

(P only m.c) (loc) TS, Br, MBh,

etc. ~~to~~ - विग्रह, विग्रहीति, विग्रह

2
विभ्रते R 16.25.4 to contend for

समर्त्त cl 1 (Dhritup 2.2) स्वर्धति

(loc) R J, etc to contend for

anything विह्वे, विह्वयते RV, TS, Br

to contend for precedence or

superiority व्यति भू, व्यतिभवते

Vop to contend together विकृ,

विकरोति, विकुरुते AV, MBh to contend

victoriously ^{or} ~~ss~~ with विजि, विजयते

(rarely विजयति) (instr) AitBr.

to contend with । I विरोध caus

विरोधयति (rarely विरोधयते)

(acc, rarely gen) — संघर्ष

संघर्षति (instr) MBh, Ragh —

विग्रहय Nom विग्रहयति (साधर्म)

Hit — विग्रह, विग्रहणाति, विग्रहणीते

472

(Ved also विगृह्णाति, विगृह्णीति)

(instr with or without सह or

सार्धम् MBh, Kāv, etc — विरुध्य

Pass विरुध्यते (instr with or

without सह gen, loc or acc with

प्रति) MBh, Kāv, etc.

II संया, संयाति (acc) MBh, Kāv,

etc.

contention n II कलहः MBh, Mn, etc,

कलहम् L, — कलि m MBh, Hit, etc

— गलहः MBh 3.106 52, Daś 7.135

— साम्परायः
— ~~साम्परायः~~ Siś .

passionate contention सम्प्रेरः

Bhar, Dāsar, Sāh .

contending adj II विरोद्ध MBh—

युधिक L — विवादिन् .

not contending अविरोद्ध MBh

contending to-gether स्पर्धित

MBh .

completely contented परिपूर्ण

~~म्भ~~ ~~सा~~ ~~म्भ~~ contended

against विरोधित म्भ Mricch

contended with स्पर्धित म्भ R

having contended with विगृह्य

7:

it is to be contended विरोद्धव्यम्

(impers) Kathās to be contended

against विरोध्य mbn MW.

to be contended for स्पृहयाद्य

RV to be contend with

विरोद्धव्य mbn Pañcat — विग्राह्य

mbn Hit.

content of IIF कृतार्थस्य Nom - कृतार्थस्य

Mālatīm, Kād, Śis, Naish, Viddh

— प्राक्, प्राक्ते RV, VS, AV.

to content with निर्भज, निर्भजित,

निर्भजित (instr) RV, AV, Br.

content of I दृष्टि त् MBh. Kar, etc.

content (personified as a son

of Dharma and Tushti and

reckoned among the Tushitas

9.15) अंताः. Pral., Pur, mutual

content अन्तर्गतता f. Pañc.

contentment n. I तपः MBh, etc -

गृह f. Mb, MBh, etc - वृष्टि f. RV

8.82.6 & 9.113.10, AV, etc .

III तान् m. L - तान् वृष्टि f. Jottivas

परितोषः (ifc f. त) - परिग्रह R -

स्वास्वाम् MBh, Kāv, etc हौदम

Var P. 5 .

consisting of contentment

द्युतिमाम् (६) n. MBh, Kāv

• contentment as a son of Bhagavān

and one of the 12 Tushitas ॥ ॥

Pl. P 4.1.7 contentment (as one

of the Rasas) ॥ ॥ contentment

of mind निरतिवृत्ति b Pañcal.

1-6-1 (v t) contentment with

संतुष्टि b (instr) MBh, BhP.

content adj II दृष्टिमत MBh, Ragh.

III साद्वैर्पूर्ण R — पर्यवस्यति MBh, R, Hariv

— अशान्तकाम BhP — प्रीतिमनसः —

मर्षित W.

to be content पर्याप्त, पर्याप्तोति MBh.

to be content with अनुत्तरा acc

to be made content प्रसाध्य

RV 5-3 २-३ to feel quite content

समस्तानि भुज, समस्तानि वृक्षानि मम

to one's heart's content निकाम

(liber) निष्कामम्, Mricch. etc

वरण्य, वरम वा. प्रीति वरम,

वं वरम् to render content

कथा Kathas 74-125 to the

leant's content यथावत् MW.

contenting adj. II परितपसा Bl. P

contending n. III संताप p. Asvgr

1.6 .

contented adj. I संतोषिन् yājñ. Sāntis,

Sāring P -- संतापवत्. Pāñval .

contented with I II अस्ति (loc)

II

~~कृत~~ कृतकृत Ait up, Mm, MBh, etc

- कृतार्थ b (आ. Mund up, Svet up,

MBh. etc -- त्रि R -- पूर्णमानस R

- पूर्णभिलाष MW -- प्रतिश्रुति BhP,

प्रतिपूर्व ch up, MBh, etc -- शोड L

- संसिद्ध R -- साकल्य b (आ)

MBh, Kāv, etc - संस्थितमनस MW

स्थितप्रज्ञ Bhag -- स्वस्थ b (आ)

Maitrull. etc - हितसङ्गम MBh.

a contented disposition

सुखितः भावः Hit contented from

the first origin : भैरव पृ गणस

पत्रसमितादि & गतारोह्यादि contented

in mind परितुष्टमन् MW

a contented man शक्तिकः W.

contented with अभिरत (loc)

- परितोषिन् (comp) MBh, Kathās

contented with one's self

स्वात्माराम Pañcārām having

quite contented mind वृत्तात्मन

quite contented संतुष्ट MBh.

Kāv, etc to be completely

contented सम्प्री, सम्प्रीयते MBh,

R, etc to be quite contented

संतुष्ट , संतुष्ट्यति, MBh, Kar, etc

to make well contented संतुष्ट्य caus

संतोषयति, quilt contentedly समुपजायते

L.

contentedness n आनन्दः । आनन्दमानसः ।

contentedness with संतोषः (cc) (आ)

(instr or cc) Mail, MBh, etc.

to be contented । I संतोष्य mfn MBh.

to be contented 1 I. संतोषं कृ.

1 II कृतावी भू Mālatīm शास्त्र 4

शास्त्रति (rarely शास्त्रते and esp also

शास्त्रत, शास्त्रते Ved शास्त्रते, शास्त्रति and

cl 9 शास्त्रति) TS, ŚBr, etc —

to be contented सम्प्राप्तु, सम्प्राप्तुष्यति

MBh.

1 III चक् 4 । चकति, चकते Dhātup 4.19.

contentious adj II विरोधन् W --

स द्वेऽक्ष Subh .

II कलहकार { (इ) Pan, Hit, कलह-

कारन - कलहिन Aśvgr, chUp, etc--

कलिकाल .

2712
Contents n II वस्तु n Kār, Dasar, Sāh, etc —

अन्तरम्.

II उद्दानम्.

a chapter of contents अनुक्रमणिका,

अनुक्रमणी the contents of a message

संदेशायः Megh the contents of a sacred

text मन्त्रवादः MBh (in geom.) the

contents of an excavation or of

a solid alike in figure घनहससंख्या

W contents of any vessel भाण्डभरकः

W having no contents आभूक mtn

inner contents अन्तःसारः a short

table of contents सूचनी L table of

contents वस्तुनिर्देशः Kāvyaṭṭ, Sāh

— अनुक्रमणिका, अनुक्रमणी.

1
contiguous adj ^I ससीमन् L

context 11 विवद विवदात्, विवद^{etc} MB₂

I, II. व्यावर्त्तो, व्यावर्त्ताते (ep also

व्यावर्त्तते) 3A.

[context n1] 1 विरोधनम् kām,

kathās, etc — द्वंद्वम् MBh, R, Hit —

विग्रहः Mm, MBh, etc — युध् & RV,

etc.

I II उपखः — खजः Naigh 2.17

— खतः Naigh, Nir — छाष्टि 6 L

अन्यवृत्ते f Dais — दैः 11 L aty,

Mn, MBh, etc — पुत्र f (only in loc pl

पुत्रसु RV in one place [RV 1.129.4]

पुत्रसु according to Vop also in

other cases, viz पुत्रसु, पुत्रा, पुत्राणां

— पुत्राणा RV, VS, Bz — प्रतिक्षेपः

Mn (पु. व्यातिक्षेप) — 112: (पु.

१३
१३) RV, AV — मी०॥ मी०॥ RV

व्यापारिकः MBH (U.L. व्यापारिक) —

व्यापारिकः AV, MBH — संयत् १ MBH

KaV, etc — सङ्गत (prob. connected

with) RV, TBz — स्पृष्ट १ RV.

bring about a contest प्रधाना-

जातक anfn Hear by contest

मि० T BHP Contest and strife

०५॥ यामकछे m du MBh a

Contest between friends

मेनेयिका १ Contest for द्यूतम्

(comp) MBh ३. ३०३७, etc (द्यूतः only)

MBh २. २११९) — पणक्रिया (comp)

Bādar Contest for acquisition

of land क्षेत्रज्ञेयः RV १. ३३. १५

Contest for life प्राणयुतम्

MBh a contest for light

स्वर्मिद्धम् RV contest for victory

विजयः RV, etc contest for

victory विजिति & TS, Br, ŚrS

a contest in a cow's footstep

संयुगगोषद्धम् MBh a contest

of friends मित्रयूद्धम् L

Contest on the stage रङ्गसंगरः

Prasanna engaging in

Contest) with आपारकारक म्फु

ये Hariv a kind of Contest

वप्रातः, वप्रातः, वप्रातः (only L)

one who engages in contest

संसृष्ट म्फु RV 10.103-3 place

of contest अक्षपारः L अक्षवारः L

victorious in contest संसृष्टजित

मनु RV an arena enclosed

(for contests) २५, ४२: MBh, Hariv

— a place enclosed (for

contests) २५, ४२: MBh, Hariv

a place for public contest

२५, ४२, ४४ MBh to engage in

contest संयत्, संयत्ते RV, Br,

ChUp.

2 I विवदन्म MBh — वादः Mn, MBh.

etc.

2 II विवाच RV.

a contest about विवादः (excep-
tionally विवादम्) shadubr, MBh,

kāu, etc a contest among

kings राजकुलविवादः shadubr^d

contest a law विवादः (excep-

tionally विवादम्) Mn, Yājñ, etc

contest at law with व्यवहारः (सह)

Mn, Yājñ, etc contest between

• विवादः (exceptionally विवादम्)

(gen or comp) Shadubr, MBh, Kāv,

etc a contest between father and

son पितापुत्रविरोधः Yājñ a con-

test regarding विवादः (exception-

ally विवाहम्) (Loc gen acc with

प्राति or comp) Shaḍv Br, MBh, Kāṭh,

etc (contest with विवाहः (excep-

tionally विवाहम्) (instr with or

without सह or comp) Shaḍv Br, MBh

having no contest निर्विवादम्

MBh not an occasion for

contest विवाहनिवरः Bhp.

3 II किर (according to some in RV).

— धनम् RV — प्रधानम् RV, ek-

वाजः RV, VS, G. S. S. — वाजिनम् RV,

VS, AV — सोशवसम् RV.

eager for a contest वाजयु म्गु

RV a great contest महाधनम्

RV, Naigh — प्रधानोत्तमम् MW.

Contesting 1 II प्रतिक्षेपणम् Prabh.

Contested अं 1 ॥ व्युदित Sāṅkh Br.

not contested निर्दिष्ट MBH to be

Contested प्रतिवक्तव्य, प्रतिवादीतव्य

Sāṅkh -- विप्रतिपद्य W -- व्युच्य

Tānd Br व्युच्यम् impers.

